

KALEJDOSZKÓP KALEIDOSCOPE

Lapunk megjelenését a
Bethlen Gábor Alap támogatja

*“Nincs más hazza, csak
az anyanyelv.” (Márai Sándor)*

Parmigianino (Francesco Mazzola): Mária imádja a Gyermeket

Corvina

Hungarian Canadian Business Directory

2012

Tel: +1-416-638-3431

Advertisements - Information - Order
1170 Sheppard Ave. W. Unit 40. Toronto
www.corvinadirectory.ca

TOM'S PLACE TOM'S PLACE

Take Off More

Building on a retail tradition that began in 1958, Tom's Place is a constant in the ever-changing world of fashion, proving that quality and value are always in style. Quality means never compromising and adhering to the rule - all men's suits are 100% wool. Value and discount prices are captured in a name - TOM. **T-O-M** means **Take Off More** as Tom will always trim prices to fit your budget.

We invite you to visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

FEATURING **Men's Suits 5 FOR 1**
(first floor only)

190 Baldwin St.
Kensington Market

Just west of Spadina
1hr. Free Parking with purchase
M-W 10-6 • Th-F 10-7 • Sat 9-6 • Sun 12-5

416-596-0297

www.toms-place.com

Emlékezzünk gyertyával és virággal

ADY ENDRE: HALOTTAK NAPJA

Halottja van mindannyiunknak,
 Hisz percről-percre temetünk,
 Veszített remény mindenik percünk
 És gyászmenet az életünk.
 Sírhintolunk, gyászolunk mindig,
 Temetkező szolgálak vagyunk!
 — Dobjuk el a tettető álcát:
 Ma gyásznapp van, ma sírhatunk!

Annyi nyomor, annyi szenny, vétek
 Undorít meg e sárgolyón...
 Hulló levélt hányszor feledtet
 A megváltó, a gyilkos ön!...
 Óh, hányszor kell a sírra néznünk,
 Hogy vigasztaljuk önmagunk —
 — Dobjuk el a tettető álcát:
 Ma ünnep van, ma sírhatunk!...
 1899. november 1.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: HALOTTI BESZÉD

(részlet)

Látjátok feleim, egyszerre meghalt
 és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt.
 Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló,
 csak szív, a mi szívünkhöz közel álló.

De nincs már.
 Akár a föld.
 Jaj, összedőlt
 a kincstár.

...

HIRDESSZEN LAPUNKBAN!
MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK, HA
A MAGYAR DIASZPÓRA EGYETLEN
KÉTNYELVŰ, SZERVÁTIUSZ JENŐ-
DÍJJAL KITÜNTETETT KULTURÁLIS

LAPJÁT OLVASSA Dancs Rózsa

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus postán fogadunk el.

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.
 The opinion expressed in this publication are not necessarily those of the publisher.

Plugor Sándor kisgrafikája

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$60.00/year; Foreign: US\$65.00/year

Publisher: **Kaleidoscope Publishing**

Elnök - **Telch György-George** - President

Főszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-Chief

Szerkesztés, fordítás - **Turóczy Tamás** - Editor, translator

Terjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Munkatársak:

**Bácsalmási István, Kaslik Péter, Lemák Emese,
 Miska János, Sándor Mary, Veszely Ferenc**

Elérhetőség - Address:

122 Silas Hill Drive, Toronto, On, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: **rosacae@hotmail.com**

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced by electronic means, photocopying or otherwise, without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review.

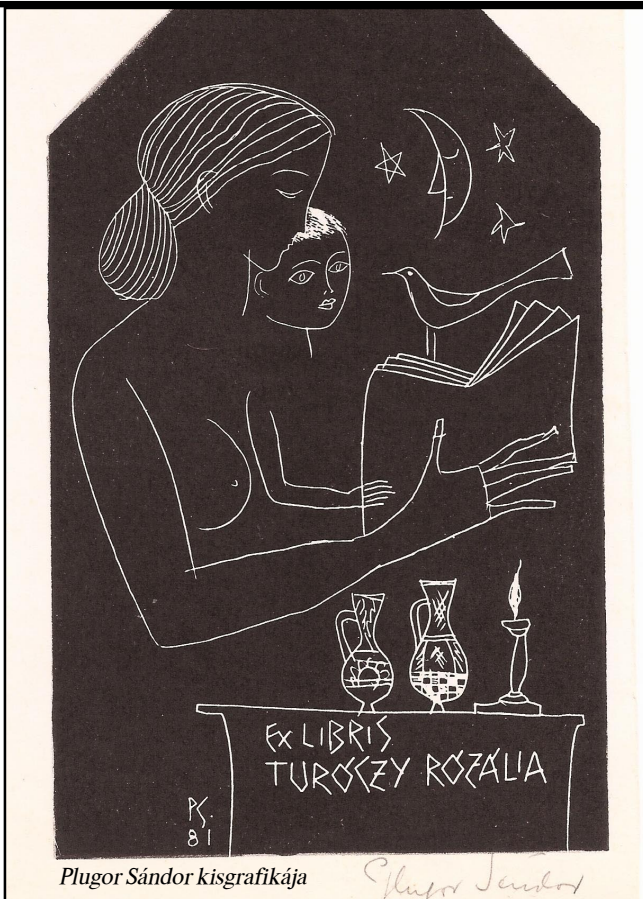
www.kalejdoszkop.com

<http://epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=01658>

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy
 Lexikona helyesírását követi**

A magyar nyelv

Plugor Sándor kisgrafikája

REMÉNYIK SÁNDOR

AZ IGE

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
És áhitattal ejtsétek a szót,
A nyelv ma néktek végső menedéktek,
A nyelv ma tündérvár és katakomba,
Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!

E drága nyelvet porrá ne törjétek,
Ne nyúljon hozzá avatatlanul
Senki: ne szaggassátok szirmait
A rózsafának, mely hóban virul.
Úgy beszéljen ki-ki magyarul,
Mintha imádkozna,
Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!

És aki költő, az legyen király,
És pap és próféta és soha más.
Nem illik daróc főpapi talárhoz,
S királyi nyelvhez koldus-dadogás.

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
Vigyázzatok: a nyelv ma szent kehely,
Ki borát issza: Élet borát issza,
Előre néz s csak néha-néha vissza -
S a kelyhet többé nem engedni el!

SAJÓ SÁNDOR

A MAGYAR NYELV

Köszönöm, édes anyanyelvem,
Te gyönyörű, egyetlenegy,
Hogy nekem adtad hangjaid zenéjét
S megengedted, hogy szívem dobogását
Magyarul muzsikáljam;
Hogy a hangszer lettél szent érzéseimben:
Áhítatomban bűgő orgona,
Búbánatomban síró hegedű,
S hogy könnyebb kedvem halk fuvalmait
A te tilinkód zendítette dalba.
Köszönöm édes anyanyelvem,
Hogy fészket raktál hallgatag szívemben:
Sasfészket büszke álmaimnak
Szent magyarságom sziklaormán,
Turbékos hangú gerlefészket
Szerelmes lelkem lombos ágán
S hogy örömeim pipacsos mezőit
Pacsirtaszóval zengetted teli...
Ó, boldogító sokszavúság, Te lélekbűvölő varázs:
Te gordonkázó szomorúság,
Vagy füttyös kedvű vigadás:
Te ezerszínű hangszivárvány egy kicsi kerek ég alatt:
Tanultalak egy élet árán és kincsemmé tanultalak!
Te vagy az áhítat zenéje,
Szerelmes szív ha csillagokba néz
S megcsordulsz, szívből ajkra érve,
Mint édes tiszta méz; Te vagy a zengő őserő,
Ha keservekből törsz elő,
Mint bús igazság, szent harag,
S e búsán bűgő szent kesergőt
Úgy zúgatják itt vizek, erdők,
Hogy magyarul visszhangzanak!
Ó, jártam én is messzi templomot;
Az Isten lelke ott is ott lobog,
De más, de szebb a hangja itt:
Ez árvaságos szűk határon
Jobban megértem és csodálom
A nagy mindenség titkait;
Itt hozzám minden magyarul beszél,
A földi hant, az égi csillag,
Az erdőn átzúgó vihar,
Fűszálra lengő röpke szél...
E hangok édes dallamán,
Még hallom, mit mond boldogult anyám,
S hiszem, mit kiskoromba' hittem:
Ha ünnephangon szól az Isten,
Az ő ajkán is magyar szó lebeg, -
Te zengsz a messzi égvilágon,
Hamupipőkés árvaságom,
Én féltett kincsem, anyanyelvem,
Te gyönyörű, egyetlenegy!

A magyar nyelv

NOVEMBER 13. A MAGYAR NYELV NAPJA!

Új ünneppel gyarapodott a kalendárium: idén először, vasárnap emlékeztek meg Magyarországon a magyar nyelv napjáról. Örömteli, hogy a magyar nyelv nemzeti identitást őrző szerepéről mindenki egyet gondol az anyaországban: a magyar Országgyűlés szeptemberben egyhangúlag fogadta el a november 13-át a magyar nyelv napjává nyilvánító törvényt. 1844-ben ezen a napon született meg az a törvény, amely a magyart tette államnyelvvé. Budapesten a Petőfi Irodalmi Múzeumban tartott vasárnapi ünnepségen Szócs Géza kulturális államtitkár a magyar nyelvet nemzeti kultúránk legfontosabb zálogának, nemzeti emlékhelynek nevezte. – Ez a nyelv, miközben hét évszázadnyi idő távlatából is érthetően szól hozzánk, a mai világ legújabb dolgainak megnevezésére is alkalmas – fogalmazott... Ugyanakkor rámutatott: a magyar nyelv kiszorulóban van a tudományos életből, több egyetemen diplomamunkát csak angol nyelven fogadnak el. 2012. június 30-ig a kormány benyújtja a magyar nyelvhasználatról szóló felmérését, valamint előkészít egy intézkedési tervet a magyar nyelv értékeinek védelmében. – A nemzet a létét, a fennmaradását köszönheti a nyelvnek - hangoztatta Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár a rendezvényen. A nyelvápolást szent kötelességnek nevezte, mint fogalmazott, az új köznevelési törvényben és a készülő nemzeti alaptantervben gondoskodni fognak a magyar kultúra, a magyar irodalom értékeinek védelméről. Ugyanakkor kitért arra is, fontos, hogy a diákok idegen nyelveken is tanuljanak. – A kultúra és a nyelv mindennél jobban összekapcsol bennünket – fogalmazott Schmitt Pál köztársasági elnök üzenetében. *(forrás: Nemzeti Regiszter honlapja.)*

„Az Országgyűlés, felismerve azt, hogy a magyar nemzet összetartozását legfőbb szellemi kulturális örökségünk, nemzeti nyelvünk fejezi ki legjobban – tiszteletben tartva hazánk hagyományos nyelvi sokszínűségét, egyben felelősséget vállalva a kisebbségek nyelvhasználatának jogáért –, a nemzet fejlődését és hagyományainak őrzését egyaránt szolgáló magyar nyelv iránti megbecsülésének kifejezése érdekében, a magyar nyelvet hivatalossá tevő törvény, a magyar nyelv és nemzetiségről szóló 1844. évi II. törvénycikk elfogadásának napját, november 13-át a magyar nyelv napjává nyilvánítja”.

Az Országgyűlés felhívja az intézményeket, szervezeteket és a polgárokat, hogy ezt a napot ezentúl közösen, méltó keretek között ünnepeljék meg. Felkéri a kormányt, hogy a tudományos élet szereplői, az egyházak és a civil szervezetek bevonásával vizsgálja meg nyelvünk használatának helyzetét, és készítsen intézkedési tervet a magyar nyelv értékeinek védelme, korszerű továbbfejlesztése és népszerűsítése céljából.

THE CALENDAR HAS BEEN ENRICHED WITH A NEW FESTIVAL

In September the Hungarian parliament unanimously passed the Act to declare 13 November Hungarian Language Day. It was on this day in 1844 that a law was passed which made Hungarian the official state language. At the commemoration on Sunday at the Petőfi Literature Museum in Budapest, State Secretary for Culture Géza Szócs called the Hungarian language an assurance of our national culture and a national touchstone. “The language that we can clearly understand in all its forms from the 14th century onwards enables us to name the newest things in the world,” said Mr. Szócs (Hungarian News Agency, MTI). At the same time he pointed out that the Hungarian language is in the process of being squeezed out of academic life. At several universities only theses written in English are accepted for graduation. By 30 July 2011 the Cabinet will submit a survey on the use of the Hungarian language, and will prepare a plan of measures to preserve the values of the Hungarian language. “The nation owes its existence and survival to the language,” said Minister of State for Education Rózsa Hoffmann at the event. She called cultivation of the language a sacred duty, and added that the protection of Hungarian culture and the treasures of Hungarian literature would be provided for in the new Public Education Act and in the national core curriculum which is being prepared. At the same time she also touched upon the importance of studying foreign languages in school. “Culture and language connect us better than anything else,” were the words of Pál Schmitt, President of the Republic of Hungary, whose message was read by the dramatic artist Anna Kubik. *(Website of the National Registry.)*

“After studying the Hungarian language for years, I can confidently conclude that had Hungarian been my mother tongue, it would have been more precious. Simply because through this extraordinary, ancient and powerful language it is possible to precisely describe the tiniest differences and the most secretive tremors of emotions.”

Such a compliment by the Irish Noble-prize winner writer, George Bernard Shaw elegantly points out the uniqueness of the Hungarian (or as the Hungarians call it, Magyar) language.

“The Magyar language stands afar off and alone. The study of other tongues will be found of exceedingly little use towards its right understanding. It is moulded in a form essentially its own, and its construction and composition may be safely referred to an epoch when most of the living tongues of Europe either had no existence, or no influence on the Hungarian region.”

Sir John Bowring, english philologist, (1792-1872)

Advent és karácsony

CSERMELY TIBOR

AZ ADVENT ÉS KARÁCSONY MISZTÉRIUMA AZ IRODALOMBAN

1. „Harmatozzatok egek!”

Advent első vasárnapjával megkezdődik az egyházi év, a karácsonyi ünnepkör, a megtestesülés misztériumának bevezetése. A magyar nyelv Úrjövethetnek is nevezi ezt az időt. Történelmileg jellemző rá, hogy az advent is csak azután keletkezett, amikor az egyházban az 5. századtól kezdve általánossá lett a karácsony megünneplése. VII. Gergely pápa szabályozta azt oly módon, hogy négy vasárnapon, a karácsonyt megelőző négy hétben határozta meg az adventi időszakot. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy Szent András apostol ünnepéhez (november 30-hoz) legközelebb eső vasárnap az advent első vasárnapja. Ekkor a templomokban és a vallásos családokban meggyújtják az adventi koszorú első gyertyáját.

Az ünnepek sorában – kétségtelenül – a karácsony a legbensőségesebb, legcsaládiasabb ünnep. Nem véletlen, hogy a művészeteknek: a zenének, irodalomnak, képzőművészetnek egyik ihletője karácsony misztériuma. Az irodalom különleges érzékenységgel éneklő az angyali üdvözlöt csakúgy, mint karácsony éjszakájának csodáját: József aggódó buzgólkodását, Mária könnyes örömét, a pásztorok naív jámborságát, a napkeleti bölcsek illő ajándékait.

Nem mindenki tudja, hogy az adventi időben a hajnali misék, a roraték különleges hangulatot kölcsönöznek a decemberi virradatoknak. (A rorate: a mise kezdőszava: harmatozzatok) Gárdonyi Géza tanítóskodása idejéből származik a novella, amely a falusi emberek, gyerekek korareggeli buzgóságát idézi. A novella első részéből megtudjuk, hogy még sötét van, amikor a roratéra harangoznak. Fekete árnyak mozognak a templom felé. Közben jönnek a gyerekek is az iskolába, s egy-egy darab fát hoznak magukkal, amivel aznap fűteni fogják a tantermüket. Aztán őszinte elragadtatással írja le az éneklő, imádkozó hívek tiszta szép áhitatát.

Juhász Gyula Roratéja a líra hangján kölcsönzi az előbbi hangulatot. Mindössze néhány sorban, rövid négy versszakban ott van a hajnal derengése, a mise áhitata és a boldog betlehemi gyönyörű gyerekség kereső vágyakozása: „A kéklő félhomályban / Az örök mécs ragyog, / Mosolygón álmodoznak a barokk angyalok... / Hideg kövön anyókák / Térdelnek. Ifjú pap / Magasba felmutatja / Szelíden az Urat. / Derűs hit tűnt malasztját / Könnyezve keresem. / Ó gyönyörű gyerekség, / Ó boldog Betlehem.” A várakozás öröme szólal meg Juhász Gyula másik ilyen témájú művében, a Karácsony felé című versében. Szeretné általánossá és egyetemessé tenni a decemberi igézetet: „Szép tündérország támad föl szívemben / Ilyenkor decemberben. / A szeretetnek csillagára nézek, / Megszáll egy titkos gyönyörű igézet, / Ilyenkor decemberben... /

Legyünk hát jobbak, s higgýünk rendületlen, / S ne csak így decemberben.”

2. „Ó, boldog Betlehem”

A karácsonyi öröm a középkori himnuszokban szólal meg először elemi erővel. Szentviktori Ádám a 12. század egyik himnuszalköltője Karácsonyi himnuszában Krisztus születését nemzetekre áradó fénynek nevezi. Az öröm szavaival indul a vers: „Vigadozz szegény világ, / Mert a szűz ma kisfiát / Számotokra szülte meg.”

Az Ember-Isten felségíti a bűnösöket, vállalva emberségünk nyomorát. Mindenki örvend, ujjong és csodálja ezt a nagy kegyelmet. E csodálatos titok készlet mindnyájunkat hálaadásra, mert „Föl nem fejtí kényes elme, / Amit itt az Úr kegyelme / Kötött nekünk a bogot. / Megáll eszem a hogyannál...”

A himnusz további soraiban Mária dicséretét zengi a költő, és közbenjárását kéri: „Mária, tenger csillagfénye, / Hajótöröttek reménye Isten után egymagad, / Nézz le hozzánk, kérünk téged, / Nézd az álnok ellenséget, / Mely dühével ránk szakad.”

Az utolsó versszak még erőteljesebben fogalmazza meg az odahagyatkozás érzését: „Te adsz erőt, te töröd meg / Kevélységét az ördögnek Fiad által jó Anya.” Juhász Gyulának két Betlehem című verse van. Az egyik a születés csodáját idézi: Betlehemben, a jászol szegénységében megszületett az „édes bambinó”. Aztán arra emlékeztet, hogy már a komor „Sibillák” és a „szelíd Vergilius” is megígérték, megjövendölték eljövételét a szegény rab népnek szabadítójának; és elmúltak a nagy birodalmak, de a „jászol szelíd világa mindent túlragyog”, mert Ő mindenkihez jött: rómaiakhoz, barbárokhoz, zsidókhoz.

„A kerek föld mindegyik gyermekéhez / Egy üzenettel jött: Szeressetek!”

Ez az üzenet „Ezerkilencszázhuszon-hároméves távolságból is szívünkbe zeng.”

A másik Betlehem című verse nem a bibliai történetről tudósít, hanem a kilátástalan helyzetű világ egyetlen reményét mutatja fel: „A kocsma ajtaját kítárják, / S hozzák subában a telet. / Az istállóban ott a jászol, / A jászolban a szeretet... / Kántálnak a háromkirályok, / S velük a jámbor pásztorok, / A söntés mélyén egy elázott, / Elbúsult zsellér tántorog. / Könnyes szemmel bámulja báván, / A betlehemi csillagot, / A jó reményt, mit körülállnak / Szegények, árvák, magyarok!”

Garai Gábor Betlehemi pásztor fohásza a vajúdo Máriához című verse a kétely szokatlan hangvételével, de annál nagyobb ragaszkodással és tisztelettel szólal meg: „... ki hajnalra világra jön, / az a Te gyermeked, / s ím, pálma-zsuppos kínpadod előtt letérdelek. / Majd hideg verejtek ha ver, / ez a szelíd barom / leheljen rád, s kezem legyen / kezeden oltalom, / mikor belülről fölhasít / a gyilkos fájdalom.”

A csoda már akkor megtörtént, amikor „rám emelted szemed, / tudtam, olajfaligetek / békéje van veled, / s árnyat

Advent és karácsony misztériuma az irodalomban

lel a pusztában is, / aki téged szeret.”

Az Írás a megváltót ígerte, ezért „Méltán szökött föl üstökös / az ég ormaira: / hús-vér öröklétben remél / pásztorod, Mária, / ha már arra ítéltetted, hogy meg kell halnia.”

3. „Fel nagy öröme, ma született”

Teljes az örömünk, hiszen gyermek született nekünk... Gyermekek, akinek születését a betlehemi csillag jelezte, és az angyalok vitték hírül a környéken nyájaikat legeltető pásztoroknak, hogy megszületett a megváltó. Megvalósult a csoda, kézzelfogható közelségbe került mindaz, amire váraoztunk, minden, ami után vágyaokoztunk. Kétezer éve a decemberi éjszakán erre a csodára emlékezik a keresztény világ. Ilyenkor a családokban melegebbek lesznek a szívek, szeretetteljesebbek a szavak, türelmesebbek a gesztusok, s a kisgyermek kipurult arcú izgalma átragad a szülőkre és nagyszülőkre is. Megértőbbek, elnézőbbek leszünk tágabb környezetünkben is, most sikerül szeretnünk azokat is, akiket egyébként gyűlölettel emlegetünk. Béke lesz a háborúzó között, s ha csak napokra is, elhallgatnak a fegyverek. Megszületett, aki után a föld epedett. Nem véletlen, hogy az irodalom szavai is örömet sugároznak:

Dsida Jenő Itt van a szép karácsony című verse a gyermeki öröm naívan szép kifejezése:

„Itt van a szép víg karácson, / Élünk dión, friss kalácson: mennyi finom / csemege... / Karácsonyfa drága ága, csillog-villog: csupa drága, / Szép mennyei üzenet, / Kis Jézuska született.” A vers további szakaszaiban tanúi lehetünk a gyermeki öröme, az aranymesés áhitatnak, a pásztorjátékot előadók, kántálva ünnepet köszöntők énekének: „Tiszta öröm tüze átég / a szemeken, a harangjáték / szól, éjféli üzenet: Kis Jézuska született.”

Bódás János A karácsonyi Jézushoz című verse a mindenki által követhető, az ember számára természetes és hétköznapi Jézust keresi: „Jézus, te is születél, / Milyen fiú lehettél? / Verekedni szerettél? / Hát mosdani?... / Vagy jobb voltál minden földi gyereknél? / Hát zöld egrest ettél-e egészség vesztére? / Fáról sokszor estél-e? / Kék foltokkal rakva hányszor / értél haza estére?”

Azután még egy versszak azt tudakolja, vajon volt-e rád panasz valaha, szakítottad-e el a ruhádat játék közben, összetörtél-e valamit akaratlanul, s mindezért vajon „kiporolt-e jó anyád?” Milyen megnyugtató lenne mindezt tudni, hiszen akkor semmi akadály nincs annak, hogy én is kövessék: „Ó, te égi, tiszta fény, / követni mernék én, / szakadékok peremén, / ha tudnám: te is így kezdted, / gyermeként, akárcsak én.”

Juhász Gyula Karácsonyi köszöntése 1915-ből való, a háborús időköt idézi. A betlehemi csillag fénye és békességet, boldogságot éneklő angyalok hangja a harcos katonákhoz is eljut, akik „Fölnéznek az égre, / S rágondolnak álmodozva / A testvériségre... / Fáradt katonák, ti / Pihenjétek szépen / Karácsonyfák lángja körül / A mi szentesténken. / Gondoljatok hittel / Zsolozsmát dalolva / Eljövendő

boldogságos / Szent karányonyokra.”

A megváltó nagy békesség – őszintén reméli – győzelmes örömmé válik.

Ady Endre számos verse őriz karácsonyi hangulatot. A Kis karácsonyi énekben gyermekhittel, bátran szeretné az Istent nagyosan dicsérni. Ady számára a karácsony csakúgy otthoni emlék, mint a jóra térés nagy fogadkozásának az alkalma, a világgal kibékülni szándékozó akarat.

4. „Dicsőség Istennek, békesség az embernek”

„Harang csendül, / Ének zendül, / Messze zsong a háláéneke, / Az én kedves kis falumban / Karácsonykor / Magába száll minden lélek” – ezekkel a szavakkal kezdi Ady Endre Karácsony című versét. Számára a karácsony az otthon, a családot, a szülőföldet, a múltba visszarévedést, a boldogító visszaemlékezést jelenti. Aztán arról ír, hogy ezen az ünnepen mindenki szeretettel „borul földre imádkozni”, hálát ad a magasság Istenének: „A templomba / Hosszú sorba / Indulnak el ifjak, vének, ... / Az én kedves, kis falumban / Minden szívben / Csak szeretet lakik máma.” A vers második részében arról olvasunk, hogy bántja lelkét a „nagy város durva zaja”. Szeretne odahaza ünnepelni, átérezni a nyugodt boldogságot. Jó volna ismét játszadózó gyermekké válni. „Igaz hittel, gyermek szívvel / A világgal / Kibékülni, / Szeretettel üdvözülni.” A világ is akkor lenne boldog, „Ha ez a szép rege / Igaz hitté válna.”

Milyen jó lenne, ha az emberi életnek nem volnának Golgotái, és csak egy hit lenne: „Imádni az Istent / és egymást szeretni.” Ez hozná el az igazi boldogságot a világra. Ady Endrnek van egy másik Karácsony című verse is. Ez – ha lehet – még erősebben fogalmazza meg, hogy a szeretet és a karácsony egymástól elválaszthatatlan. „Ma úgy kén, hogy egymást öleljék / Szívükre mind az emberek.”

A három versszakos költemény visszatérő refrénje: „Beteg a világ: nagy beteg.”

Ez a világ várja újra és újra az új Messiást, a megváltót. Hiszen „Ember, ember ellen csatázik, ... / Tanítása, erkölcsé veszve,” de az sem lehet, hogy akinek lelke van, az állattá süllyedjen.

„Hatalmas Ég, új Messiást küldj...” – sóhajt, kiált a költő.

Babits Mihály elindulna a betlehemi Csillag után úgy, mint egykor a „három királyok a betlehemi éjszakán! / Gépkocsin, vagy teveháton – / olyan mindegy, hogy hogyan. / Aranyat, tömjént és mirhát / vinnék, vinnék boldogan.” De lehet – így tovább a költemény – hogy útját állná a vám: sem aranyat sem tömjént nem lehetne átvinni a határon. „Százszor megállítanának, / – örülnék, ha átcsúszom: / arany nélkül tömjént nélkül / érnék hozzád, Jézusom: / Jaj és mire odaérnék, / ...te már függnél a kereszten, / ...s ahelyett, hogy bölcsöd köré / szórjak tömjént, aranyat, / megmaradt szegény mirhámmal / ...kenném véres lábadat.”

Hitvalló irodalom

Christmas and Advent

CHRISTMAS AND ADVENT

In 2011, Advent starts on Sunday, November 27. That means Advent 2 is on December 4, Advent 3 is on December 11, and Advent 4 is on December 18. (The number means the week, thus Advent 2 is shorthand for “Second Sunday in Advent” or “Second Week of Advent”, etc.) Epiphany would be on Friday 06 January 2012, but will be celebrated in most places on the next Sunday, 08 January 2012.

The word ‘advent’ is Latin for ‘a coming or arrival’. The idea behind it is that God came to earthly life and lived among us, which is news to stop the presses for. It’s something to celebrate, rejoice, because just by being in it, God was giving the supreme blessing to the created world. But this birth led to an execution of this same God, by us on behalf of us, and then the greatest news that death will not end it all. So it’s not something you just go rushing into. We need to take stock of what that baby Jesus was here for. When we go all goo-goo over the baby and the birth, the adult Jesus and His execution are also in sight.

Advent is a season of preparation. So’s Lent, but it is a different kind of preparation. In Lent, each of us prepares for what happened on Good Friday (execution) and Easter (resurrection). Lent is very adult and serious, because it leads to a death; originally, Lent readied new Christian adults for baptism. In Advent, we thank God for Christ’s first coming, prepare for his final coming at the end of time, and celebrate Christ’s presence among us today through the Spirit. God loved us and wanted to share that love. But this existence isn’t well-suited for a god; it’s too broken, evil, painful, unjust. So, to rescue the created world from this evil, God chose to come here and walk the earth, to grow up, to live the truth, and to die. The only way to start such a thing is as a baby, and the only way to be a baby is to be born. Hence Christmas. Because Christmas is centered in the new hope brought by a baby, it’s very much a holiday for children, and became all the more so with the development of toys as Christmas gifts. Because Advent leads us up to that baby, Advent is also child-oriented.

There’s a time to get ready by focusing on your own sinfulness and wrongdoing, a time for personal transformation and following Christ to the cross. That’s Lent. There’s a time to get ready by rejoicing that our God is not far away and unfamiliar with the struggles of human life, that Christ is here right now among His followers, that God has already begun to bring in the Kingdom, and that Christ will come again to make it clear who really runs the place. That’s Advent. “Lo, I am with you, even unto the end of the age”, says Jesus.

The History of Advent

Advent, as we know it today, is a creation of the Western churches that looked to Rome for leadership. There were two main streams flowing into it. The first came out of France,

during the fourth century AD, probably from Celtic monks. A period of about six weeks before Christ’s Mass was used as a penitential and devotional period, a lesser Lent. The second stream came from Rome, where there was a practice of having a three-to-six week fast during which they had to come to church regularly. This was a fast before the feast of Christmas time.

The current form of Advent crystallized under Pope Gregory I, who set the current four-week length, and wrote liturgical materials for use in Advent. By the 10th century, the Celtic ‘get ready’ prayers and practices had been fully brought into the Roman form. Later on, the church adopted a system of liturgical colors, and Advent received a purple color not unlike Lent’s. The 20th century brought a rediscovery of joy in Advent preparations. This was signaled among Protestants by using the color blue (with or without a touch of red in it). Some highly-Catholic areas (for example, in parts of the Philippines) hold special services on the nine days before Christmas (starting 16 December), as a worship novena.

The Eastern Orthodox have a preparation for Christmas, too, called the Nativity Fast. It starts the day after the 14 November St. Philip the Apostle’s Feast, and goes 40 days until 24 December. It’s much more like Western-Church Lent than Advent, though it is not as strict as the Orthodox’s Great Lent. Like in Lent, the Nativity Fast’s purpose is to prepare through repentance, and it is a somber period. It is not somber on the Forefeast of the Nativity (20–23 December), when Nativity hymns are sung every day, and when the Russian Orthodox put up happy hangings and symbols in their churches. (This is when the Orthodox holy season feels most like the Catholic or Protestant Advent.) The strictest day is 24 December, the Nativity Paramony, when no solid food is eaten until after the Vespers service that evening.

Advent has fallen on hard times. For most people, it’s become a time to get ready for whatever you’re doing with family and friends on Christmas, and not a time to get ready for the Christ child. The bigger Christmas became, the more it swallowed up Advent. In fact, whatever Christmas-y thing we think of as being done before Christmas Day is actually done in Advent. In the US, everything after Thanksgiving is now seen as a part of Christmas. The main problem is not that Christmas intrudes on Advent or the other way around. The meaning of Advent is found in Christmas. The real problem is that people no longer keep their Christmas focus on Christ, and then the Christless Christmas saps Christ from Advent. Practicing Advent as a religious season may help recover Christmas, but it can’t do it by itself. If you don’t look to Jesus every day in every season, you’ll lose Advent, Christmas, Lent, and even Easter. It’ll be a tiring rush, not a loving celebration, and it’ll be about family or money or image and not our loving Maker. There are even some who openly advocate letting the world have its Christmas, and then Christians can do their own separate thing on Epiphany.

(That would bring them nearly in synch with the old-calendar Orthodox.) But that, of course, chucks Advent as well as Christmas.

Christmas is a day of joy, and much of what the non-Christian culture brings to the mix is also full of joy and thus fits well into a Christian context. If you've been to Rockefeller Center in New York City, you know how great the decorations can be - the Christmas tree, the lights on the buildings, the large herald angels with their trumpets, all big enough to seem to an adult like the big world itself seems to a child. Such wonders fully belong in the celebrations of Christians and everyone else. But as you think on that, remember that each Christian has as much right as anyone else to put their stamp on the public culture - that's an important matter of our human freedom, and it needs to be vigorously exercised or it too will be lost.

spirithome.com, Robert Longman Jr.

SAJÓ SÁNDOR:

KARÁCSONYI ÉNEK

Akkoron csillag gyúlt az égre
És rásugárzott a vidékre,
És Betlehem fölött megállván,
Egy rongyos istálló homályán

Tündöklött már a Glória:
Ott ingecskében, szép fehérben,
Feküdt a jászol szent ölében
Az Isten egyszülött Fia...

A hír bejárta a világot,
És jöttek bölcsek és királyok
És együgyűk és pásztorok:
Ott minden lélek egyetértett

És sírt és álmélkodva nézett
És boldogan fohászzkodott:
Örömet hozván az embernek,
Dicsőség légyen az Istennek!

Ó betlehemi égi csillag,
Világmegváltó Szeretet!
Lásd, én is várlak, várva hívlak:
Jöjj, váltsd meg ezt a nemzetet!

Lásd, sírva vár egy csonka ország
És gyásza fátylát lengeti,
Ó szánd meg népe árva sorsát
S hozz végre örömet neki:

Jöjj újra úgy, mint azelőtt,
Hozz duzzadt ágú friss fenyőt

A Táttra s Erdély erdejéből,
Az elrablottból, – a mienkből!

Ó, neked lehet és szabad, –
Neked nem állja utadat
Oláh Heródes, se cseh zsandár,
Mert a te utad magasan jár,

Te anygalként jársz, égi szárnyon,
Te átrepülhetsz a határon,
Mindenhová és mindenhol, –
Te sohasem voltál Trianonban...

Ó, szállj le hozzánk, égi angyal,
Ó, jöjj, kis Jézus s légy velünk,
És igazságot hozz magaddal,
És sok játékot hozz nekünk, –

Mindent, mit vágyunk álmodott:
Sok trombitát és sok dobot,
És sok-sok puskát, kardot, ágyút,
Hogy szent nevedet áldva-áldjuk,

Hozz hírt, amelynek hallatára
Itt minden szemek fölragyognak,
Boldog Karácsonyt valahára
Szegény-bús-árva magyaroknak!

“Az egészséges nemzetiségnek ... egy főkísérője a nemzeti nyelv, mert míg az fennmarad, a nemzet is él, bármilyen sűrűlőde is sokszor ... , de ha az egyszer elnémul, akkor csak gyászfüzűt terem a hon, mely a voltakéért szomorúan eregeti földre ... lombjait.”

(Széchenyi István)

Ártandiné Borbás Ilona sorsát negyvenkét éves koráig zsarnok édesapja befolyásolja. Ilike valós helyzetére akkor döbben rá, amikor munkanélkülivé válik. Ellenszegül az őt megfigyeltető, volt párttitkár édesapjának... egy öntudatra ébredő nő vívja meg csatáját a hatalmi arroganciával, a mindent átszövő képmutatással.

Salga Attila regénye az 1944-1995 közötti időszakot öleli át... A változatos, érdekes cselekményt olykor finom lírával, gyengéd humorral szövi át.

edition nove. novum publishing kft.
H-9400 Sopron, Várkerület 1-3. II/6.
Tel.: +36 99 505 024; Fax: +36 99 505 032
<http://www.editionnove.hu> . a.geoesel@editionnove.hu

TAMÁSI ÁRON

KARÁCSONYI PÁSZTOROSKÁK

A szabadtűzhelyen, a betlehemi majorban, hajladozik a tűz aranylángja. Csordapásztorok melegednek a tűznél, melynek a fénye átvilágít az időn, és emlékezni serkent engemet is.

Tizenhárom éves voltam, s vezére a zsenge pásztoroknak. Ezek a zsenge pásztorok mind korombéli fiúk voltak, akiket gondosan megválogatva vettünk fel a nyájba. Amikor a kör bezárult, kiosztottuk a szerepeket. Elsőnek vezért választottunk, aki majdan, karácsony este, a belső beköszöntőt is mondani fogja, mindama leányos házaknál, ahova behatolunk. Aztán választottunk külső beköszöntőt, aki az ajtón kívül fog szólani, és hát meg is küzd azzal a másik nyájjal, amelyiket ott találunk esetleg a háznál. Utána kijelöltük a tűzmestert, aki vezényli az üdvözlő puffantásokat; majd megválasztottuk az énekvivőt és a mókamestert, nemkülönben a nagymondót, aki mindenkit le fog torkolni, szükség esetén még lódítva is éktelenül.

S aztán tanulni kezdtünk.

Így készültünk a szent hadjáratra, a karácsonyi kántálásra, s vártuk a napot és tele lélekkel az estét, amikor aranyfényrel felragyog a betlehemi csillag.

S végre a föld örömet kiáltott az égre, és az ég örömet kiáltott a földre.

Karácsony este lett.

Az áradó örömben úgy ringott a völgyben a falu, mint a békesség tava. S a tóban egybegyűlt a tizenkét zsenge pásztor, mint tizenkét aranyhal. Elindultunk kövér örömmel, s miközben úsztunk a patyolat estében, felzengett szívünkéből az ének. Szállott az ének, és zengedezve hirdette, hogy a betlehemi híradár a mi falunkba is hullatott egy tollút. Hullatott egy tollút a kicsi nép ismeretlen falujába; és öröm nyugodott azon, ami hullt, és piros megemlékezés a szegények felől.

Így énekeltünk, s haladtunk lassan a falu között, a fehér holdvilágon; s miközben haladtunk, imitt és amott is felzengett az örömnóta, s úgy világított valahány ének az éjszakában, mint a pászortűz lobogása.

A falu is megbolydult egészen.

Megbolydult, mert a reménység öröme szállotta meg az embereket, s kisöpörte szívükből az esztendő gondjait. Csak éneket termett a száj vagy jó szót. A vérből sem hullott indulat azon az este; hanem megnyugodva csörgedezett a vér, akár Betlehemben a patak, minek a vizéből szelíden ittak a csordapásztorok gazdátlan juhait. A házak tetején a hó világított, bent a szobákban pedig szelíden a lámpa. S amikor valahonnét, úszva a holdvilágon, felhangzott az ének, leányoscskák fürkésztek az ablakon át, s úgy várták madaras szívvel a zengő sereget.

Megálltunk egy ház előtt, mely első volt a tervezetben. Lázár gazda lakott a házban, s volt neki egy lánya is, aki két bimbót a rózsabokorról már leszakított. Hát azon a kapun,

örömhír énekszóval, bátran bevonultunk, s még fent az ereszen is, az ajtó előtt, énekeltünk egyet. Amikor ezt sikeresen elfűjtük, hagytunk módosan egy kevés csendet, majd felcsendült a külső beköszöntő hangja, mondván a megkívánt harsány hangon:

Örülj és örvendezz, nemes házigazda:

Kigyúlt a világnak Betlehem csillagja.

Örülj és örvendezz, kedves háznak népe,

Hogy ide vezérelt a csillagnak fénye.

A csillag fénye szerencsés csendbe merült. Vagyis, bent a szobában, nem volt egy másik nyáj, amelyik belülről, valami elmés kérdéssel, rögtön megtámadott volna. Így aztán csak Lázár gazda szólt ki nekünk ünnepélyesen, mondván:

Jónál jobb hírt hoztok, halljuk valahányan:

Gyertek azért beljebb; akármilyen bátran.

S a szó végére meg is nyitotta nekünk az ajtót; s mi pedig egyenes cérnasorban, mint a vadlibácskák, bevonultunk az ünnepi szobába. Nekem mint belső beköszöntőnek, a sor fejenél kellett állanom, s állottam is mily szívesen! Katonás léptekkel előreveztettem a sort, úgy annyira, hogy a sor végi pásztoroska az ajtón belül még helyet vehessen. Akkor megvártam, hogy a léniát, ha valami hiba lenne benne, gyorsan kiigazítsák; s majd egy negyed fordulattal, egyszerre és valahányan, frontot vettünk pattanva a ház gazdája felé, ki a feleségével és a leányocskával ott állott várakozva az asztal mellett. S abban a percben, amint a csizmacskánk szára megcsattant a fordulatban, jobb kézzel

“Magyarország üzen a világban szétszóródott magyarságnak”.

2011. október 17-én elindult a

Nemzeti Regiszter, a

világ magyarjait összegyűjtő

kormányzati honlap.

A <http://www.nemzetiregiszter.hu> honlapon regisztrálók hetente kapnak egy rövid hírösszefoglalót Magyarország és a magyarság legfontosabb eseményeiről.

és egyetlen villanó mozdulattal, levettük a fejünkről a kucsmát, s én pedig hangzatosan megszólaltam, mondván:

Ahol a nap felkél, ama tájról jöttünk,
Hírmondás kedviért nagy utakat tettünk.
Mert szólott egy csillag, éppen felkelőben,
Hogy gyorsan induljunk éjféli időben.
Napkelet országból így el is indultunk,
S ezen kedves házba hozott el az utunk.
Dicséretét zengjük Júda nemzetének,
Mert kinyílt virága Dávid vesszejének.
Származásunk felől sem hagyunk kétségben,
Vagyis bajban nőttünk, s tartós szegénységben;
S kik a juhnyáj után vénen vánszorognak,
Fiai vagyunk mi csordapásztoroknak.
Dehát ez voltunkat az Úr nem tekinté,
Hanem angyalával nekünk megjelenté,
Hogy földre lejöve világ megváltója,
Kinek a mi nyájunk igaz szószólója.
Ámen.

S erre az "ámenre", de abban a pillantásban, puszkaporos pisztolyával, a lábszára mellett a pádimentum felé, oly nagyot puffantott a tűzmester, hogy a lámpában a láng és a pironkodó kislány megriadt egyaránt.

Mi pedig harsanva mondtuk a lövésre:
- Szent jó estét kívánunk!

Ezzel aztán a szertartás madara el is szállt. A sor megbomlott, mosolyra derültek a szemek és öröme az arcok. Szíves szóval a gazda is biztatni kezdett minket, hogy vegyük közre az asztalt, s üljünk le. Köszöngettük a szíves szót, s mint nagyra becsült férfiak, ki-ki a megillető helyre le is ült. A kislány pedig, mint nyíló háziasszony, kolbászt hozott az asztalra, s egy cserépfazékban töltött káposztát. A kolbász még cserszegett a forró zsírban, s rotyogott majdnem a káposzta is. Szokás szerint, s hogy az éték is csillapodjék még valamicskét, a gazda szilvapálinkát töltött, s a kised Jézusra köszöntötte, aki éppen akkor nagyon fázódott a barmok között.

Aztán enni kezdtünk.

S evés közben egyre jobban megeredt a szó, mely a betlehemi pusztaól lassankint hazarepült, s kezdett megtelni derüvel. Vagyis az ideje megjött a játéknak, melyet előre megbeszéltünk. Ránéztem hát a mókamesterre, s így szóltam:

- Messze van még az idő, amikor szakálla lesz.
- Kinek? - kérdezte a kislány.
- Aki ma született, annak - feleltem.

Tudván, hogy a Kisedről beszélek, pírba borult a kislány arcoskájá. Mi kedvesen neveltünk a rózsaszínű zűrzavaron, a mókamester pedig színre lépett, s így szólt:

- Hát én megelőztem az időt, hallják-e!
- No; s az hogy történt? - kérdezte a gazda.

A mókamester helyzetet vett, s kanyarítani kezdte a történetet, mondván:

- Hol van az a harcsafűrész, te legény? - kérdi apám a tegnapelőtt reggel. - A helyin van - mondom neki, mire apám

szól ismét: - Hát ha a helyin van, akkor kondorítsd össze, mert megyünk s levágjuk azt a nagy fát a Csorgónál.

Itt megereszkedett egy kicsit a szóval, s folytatta:

- Hát mi el is mentünk, s egy óra alatt megérkeztünk, abban az irgalmatlan nagy hóban. Megkerültük a nagy fát, s a töviről széjjel pallottuk azt a rengeteg havat. Aztán térdre ereszkedtünk, s neki a fűrész a fának; s oly lelünkéből húztuk, hogy a fa ágain reszketett a hó. Node, haladtunk is dicséreteken, mert egy félóra múlva, mint egy recsegő zuhatag, földre dőndült a fa. S a dőndülés után, ahogy a verejtéket le akarám vala törölni a homlokomról, hát odapillantottam a fa csonka törzökére, de fel is akadt rögtön a szemem, mert a fatörzsök fehér lapján nem semmit láttam, hanem az elszomorodott Jézus szakállas fejét.

- Jaj, igazán?! - mondta a kislány, mire a mókamester még bizonykodott is, mondván:

- A béka a hitetlenek nyelvire rakja a tojásait, ha nem így volt.

Éppen tettük volna, hogy tünezzünk a nagy csodán, de akkor megszólalt a nagymondó, s tiszte szerint így szólt:

- Assemmi, hallják-e! Hanem János keresztapám a múlt héten egy vaddisznót lőtt, jó nagy vadkocát. Otthon neki is állott mindjárt, hogy felhasítja; s ahogy ott előttünk éppen felvágja vala a hasát, hát a hasadékból két vadmalac szökött elő.

- Jaj, csakugyan?! - mondta ismét a kislány.

- Bizony - füzte tovább a nagymondó. - De keresztapámnak is volt esze bezzeg, mert hogy megjegyjeze azt a két vadmalacot, a fülit mindjárt behasította mind a kettőnek; s aztán elcsapta őket az erdőre, hogy majd jövőre meglője őket, mint kész disznókat, s jogos tulajdonait.

- Aj, beh okos volt! - ámult a kislány.

- Okos-okos - nézett a kislányra a mókamester. - De aki elbeszélte, az sem ingyen tette, mert igen nézi a maga fülit.

Megrebbent rögtön a kislány, s a két tenyerével letakarta mindjárt a két fülét; s a két szemé pedig fényben röpdösött, mint két cseppecske madár.

Mosolyogtunk is rajta, de szerettük is.

S kedvelt ő is minket, úgy emlékszem, mert elmenőben virágot tűzött a sapkáinkra. S mi azokban a virágos kucsmákban rázendítettünk egy új énekre; s a patyolat estében zengedezve haladván egy másik lányos ház felé, ragyogott nyilván a mi szemünk is, mint a betlehemi csillag.

**PAPP M. ZSUZSA: MEGTAGADVA
EGY SZERELEM IGAZ TÖRTÉNETE**

**Megvásárolható:
Panoráma Könyvesbolt
Toronto, ON, M4E 3V5
752 Woodbine Ave
Tel.: 647 889 1947
\$25 + postai költség**

Suttog a fenyves...

ILONA PAPP-FABRY

AUTUMN AND WINTER THOUGHTS

Fall has arrived. Orange-red maple leaves speckle the country hillside like little flames, but the full palette of colors is still weeks away. Harvest season is here. The Sunday morning sunshine is pleasantly warm, and I gather the rays to store for the winter. Seemingly relaxed as I sit on the porch, I'm gazing at the hills; meanwhile, my mind is running eastward across six time zones. Szentendre—the more-than-half-century-old little town nesting between the Danube River and the Pilis Hills—is still my home. It's a half hour drive from Budapest. It's nine-hour flight from New York.

My balcony in Szentendre overlooks the valley, and I see the pretty gardens and red-roofed houses. Farther on the hillside, the houses look like white and red dots among the tree-greens. I see the Pilis, and I feel that if I stretch out my arm, I can touch the hills and the setting sun behind them. I see the little church at the corner of our street, but only its steeple, because the big pine in my neighbor's garden blocks the view, and the pine grows so fast that I'm afraid when I'm here again next year, the church will be entirely covered, and I will only see the shiny globe and the cross.

If I were a painter, I would paint with fine colors the valley, the hillside, the distant hills, and the church. But what would be the color of the church bell's peal? The bell, just like the church itself, is small. It has a high-pitched happy voice—not as serious as the deep ceremonial resonance of big bells, but still impressive. On Sunday mornings the little bell's sound would have an elegant and inviting light blue color. At noon it would be a relaxed, fulfilling yellow with the promising smell of the Sunday lunch: meat soup, wiener schnitzel with roasted potato, cucumber salad, and cake, perhaps chocolate. In the evening, at six o'clock, the sound of the bell is turquoise, but it would change to silver-gray by seven.

Thick fog sneaks into the valley by morning. Rusted leaves cover the street. I see my old neighbor opening the garden gate. He wears his winter coat. The church bell rings again, and its peal is crisp white and cold.

My dog walks out of the house, lazily lies down next to my chair, exposes his belly to the sun, and carefully places his head on my foot. The warm silence feels heavy on my eyelids. Suddenly the stillness brakes: honking wild geese in arrow-shaped lines appear in the sky. My dog jumps up from his dream and, barking indignantly, runs to the meadow to scare away the noisy flock. They go, but we stay.

The evening is cold, and we make a fire to warm it up. It's time to fold the airy silks and refresh the cozy winter wools. Yesterday we picked apples at the nearby orchard, and I'll bake apple pie... No, I'll bake "almas linzer".

Winter comes, and I see with my mind's eye that the milling crowd of tourists has already disappeared from Szentendre. The old town goes to sleep early. Streetlights blink through the fog, lonely footsteps sound on the cobblestones, and a dog barks afar. Heavy grayness settles in the narrow streets and, later, snow begins to fall.

For Christmas we send postcards, call faraway friends and relatives, give presents, bake beigli with walnuts and poppyseeds, and decorate the tree. We talk about long-passed winters when the cold was colder, the snow was whiter, and the Christmas tree was brighter.

WEÖRES SÁNDOR

SUTTOG A FENYVES

Suttog a fenyves, zöld erdő,
Télapó is már eljő.
Csendül a fűrgő száncsengő,
Véget ér az esztendő.
Tél szele hóval, faggal jó,
Elkel most a nagykendő.
Libben a tarka nagykendő,
Húzza-rázza hús szellő.
Suttog a fenyves, zöld erdő,
Rászítal a hófelhő.
Végire jár az esztendő,
Cseng a fűrgő száncsengő.

SZÁNCSENGŐ

Éj-mélyből fölzengő
— Csing-ling-ling — száncsengő.
Száncsengő — csing-ling-ling —
Tél öblén halkan ring.
Földobban két nagy ló
— Kop-kop-kop — nyolc patkó.
Nyolc patkó — kop-kop-kop —
Csönd-zsákból hangot lop.
Szétmálló hangerdő
— Csing-ling-ling — száncsengő.
Száncsengő — csing-ling-ling —
Tél öblén távol ring.

SZÉP A FENYŐ

Szép a fenyő télen, nyáron
Sose lepi dermedt álom
Míg az ágán jég szikrázik
Üde zöldje csak pompázik.
Nagykarácsony immár eljő,
Érkezik az új esztendő
míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.

Halottak napja

VESZELY FERENC

ERZSIKÉNKNEK

Velem voltál egész nap, s én veled:
újraolvastam minden leveled.
Eltűnt a távolság mi köztünk állt.
Legyőztünk mindent: kórságot s halált.

Hisz' most, bár nem tudjuk fogni kezed
Megsímogat az emlékezeted.
Mi Krisztust vártuk s Te jöttél közénk –
Fel se ismertük mi magunk e tényt.

Földrengés volt, éhség, – megannyi jel –
Mennyből az angyal, hozzánk jöttél el.
Szíved színtiszta volt, az nem vitás –
Ifjú szépséged élő látomás.

Önfeláldozva élted életed,
Mindenkihez elért szereteted.
S mi körülötted, vakon tapogatva,
Nem értettük, hogy magad vagy megadva.

Te más voltál, mint Krisztus, de csak nemben,
Mert máskülönben minden értelemben.
Szenvedtél értünk. Védő szárnyaid
Feledtették, ha voltak árnyaid.

Örökös büntudatban vezekeltél:
Úgy hitted sohasem elég mit tettél.
Hibáinkat is sorra elszenvedted,
Megbocsátottad mind, vagy elfeledted.

S míg kínban Golgotádon összerogytál,
Mi kezdtük megtanulni hogy ki voltál.
Éltednek nem volt soha alkonya:
Éjünkben lángolsz szerte és tova.

Kamloops, 2011. november 1.

FRANK VESZELY

IN MEMORIUM

You were with me all day and I with you:
I have re-read all your letters anew.
All the distance between us disappeared.
Overcame illness and death, it appeared.

For now, although we cannot hold your hand,
Your memory's caress we comprehend.
We were awaiting Christ. Instead, you came.
We did not recognize the fact. Our shame.

Earthquake, starvation... There were so many signs!
An angel from Heaven – you came designed.
Your heart was pure. Of that there is no doubt.
Your youthful grace and beauty was devout.

Self-sacrificingly you lead your life,
Your love reached everyone, bridged every strife.
And we around you, feeling like the blind,
Your countenance yet we have not devined.

Yes, different than Christ were you in sex,
yet Christlike you remained in all aspects.
You suffered us for us. Protecting wings
Made us overlook every shortcomings.

Meanwhile you suffered. Could not do enough.
The guilt, perpetual, tore at your flesh.
And likewise you suffered our every fault,
What could not be forgiven you forgot.

While on your Golgotha you'd collapsed in pain,
We're learning who you were anon, again.
Your life has never reached the twilight years
In our dark nights your light shines through the tears.

Kamloops, Nov 1, 2011

Bár régebben is szokás volt, hogy az egyházak elhunyt híveikért bizonyos napokon miséztek, imádkoztak, a keresztény világ meghatározott ünnepnapjává, a halottak napjává bencés kezdeményezésre a XI. században tették meg november 2-át. 998-ban a clunyi monostor apátja, Odila a Benedek-rend minden kolostorában ünnepi miséket rendelt el a halottak lelki üdvéért. Ezt a gyakorlatot terjesztették ki később a pápák az egész egyházra. Eredetileg azoknak a halottaknak az ünnepe volt, akikről a naptár nem emlékezik meg, erre utal november 1-jének az elnevezése is: mindenszentek. Mindenszentek napján az előzőleg rendbe rakott sírokat virággal, koszorúkkal, gyertyákkal díszítik (utalva ezzel az örök világosságra), sőt katolikus közösségekben néha otthon is annyi gyertyát gyújtanak a halottak emlékére, ahány halottja van a családnak. Mivel a néphit szerint mindenszentek, halottak napján hazalátogatnak az elhunyt hozzátartozók, sok helyen az asztalra kenyéret, sót, vizet, esetleg egy tál ételt tesznek ki nekik. Az elhunytak emlékére ajándékozzák meg ilyenkor a szegényeket, koldusokat kenyérrel, kaláccsal...

Virágokkal, gyertyagyújtással rójuk le kegyeletünket azok előtt, akik már nincsenek velünk. „Mert a legárvább akinek/ még halottai sincsenek/ bora ecet könnye torma/ gyertyájának is csak korma/ álldogálhat egymagában/ kezében egy szál virággal/ mert a legárvább akinek/ még halottai sincsenek,” ahogy Kányádi Sándor írja.

Tötszegi Tekla néprajzkutató

MÓRA FERENC

SZÉP KARÁCSONY, SZÉP ZÖLD FÁJA

Nyolcéves voltam, a harmadik elemibe jártam és először léptem a közszereplés terére. A közszereplés tere az öreg templomunk volt. Úri divatot kezdtek a városunkban, karácsonyfát állítottak fel a szentélyben, az oltár mellett s kerestek valami alkalmi kis rongyost, aki a mennyei fenyőt felköszöntse. No, szegény gyereket akkor se kellett Félegyházának Szegedtől kölcsönkérni. Futotta a kiskunoknak a maguk emberségéből is. De a bibliai példázat szerint sokan voltak hivatalosak, kevesen a kiválaszthatók. Az egyik selypített, a másikat nagyon kamaszolták, a harmadikat csak segédlettel lehetett volna a karácsonyfa elé állítani, tudniillik olyan körültekintő személlyel, aki orrocskáját rendben tartsa, ami azonban mégsem szokásos ilyen ünnepi alkalommal.

A legtöbbször meg az volt a baj, hogy az ijedségtől elállt a szavuk, ami ugyan bajszosabb szónokokkal is megesik, de azok nem fakadnak sírva, hanem köhögéssel segítenek magukon. Utoljára bennem központosult a közbizalom. Elég rongyosnak találtak, sápadt kis arcom volt és fésűt nem álló vad, fekete hajam s csengett a hangom, mint valami úri kisasszonyé.

- Aztán nem félsz majd, kisfiú? - emelte fel az állam valamelyik tanító úr.

- Nem félek én, csak a kutyáktól - mondtam önérzetesen s kicsit halkabbra vettem a szót - meg a bakteroktól.

Megnyugtattak, hogy ezeket nem eresztik a templomba s kezembe adták a köszöntő verset, amit Fehér tanító írt, isten nyugtassa haló porában. Szép hosszú vers volt, a két első sorát még akkor is el tudom mondani, ha majd odafönt a nagy vizsgán találkozom a tanító úrral.

*Szép karácsony, szép zöld fája,
Mondsza csak, honnan jövel?*

Sok ilyen sose hallott furcsa szó volt benne, mint a mondsza, meg a jövel s ezekkel rikattam meg a legjobban a Daru utcai nemzetet a próbaszavalkók. Akkor tapasztaltam

ORMAY GABRIELLA
AZ ÉRTŐL AZ ÓCEÁNIG

Egy Erdélyben született fiatalasszonyról szól a könyv, aki mint önkéntes ápolónő végigéli a II. világháború viszontagságait.

Postaköltséggel CA\$15.00
Postaköltség nélkül CA\$12.00
5 Concorde Pl. Suite #3301, Toronto, ON
M3C 3M8 Canada

először, hogy a szónok mindig akkor éli el a legnagyobb hatást, ha olyant mond, amit maga sem ért meg.

Minden program szerint ment, még az idő is előírásosan viselte magát. Karácsony böjtje reggelén akkora jégcsapok lógtak a tetőkön, hogy a feldobott sapkával le bírtam törni a hegyüket. Azóta sem szopogattam jéghegyben olyan jóízűt. Olyan rothatszindelyamatú volt, amelyet semmiféle cukrász nem tud produkálni. Amellett a torkot is edzette és nagy önbizalmat csepegtetett belém. Kezdő szónoknak nagyon ajánlhatom, a jégcsapszopogatástól elmúlik a lámpaláz.

Azt nem vettem észre az úton, hogy fáznék, mert szegény édesanyám rám adta a nagykendőjét, csomóra kötve hátul a derekamon. Csak azért hullott a könnyem, mert az orromat meg az államot mardosta a hideg. De hát nem szűrt szemet senkinek, télen minden rendes orr cinegét fog. A tanítóké, a tanítónőké is azt fogott, akik az iskola sarkán toporogva várakoztak rám. Egészen másért akadt meg rajtam a Honthy Berta kisasszony áldott szeme.

- Attól félek - mosolyodott el, amikor meglátott - hogy ez a kiskisgyerek egy kicsit túlozza a rongyosságát. Mégiscsak kellene rá valami kabátot adni.

Mindenki igazat adott neki, de hát hol vegyének most egy gazdátlan kabátot? Az volt a terv, hogy az ünnep után majd Sente tanító úr elvisz a Stross szomszéd boltjába és ott fölruháznak a Jézus nevében, de azt előbb meg kell szolgálni. Szerencsére az iskolaszolga ott ment el mellettünk, sietett a templomba, perzsagalléros ünneplőben. Nagyon mogorva, öreg férfiú volt, de azért most beharmatozták az égi magasok a lelkét.

- Én odaadnám a gyerkőcnek addig a bekecsemet - mondta egy kicsit vontatva, mintha csudálná önmagát.

- No, azt megfizeti az Isten Károly bácsi - repkedett Berta kisasszony s mindjárt neki fogott a jöembert kihámozni a bekecséből.

- Jaj, kérem, én nem ezt gondoltam - hőkölt vissza ijedten az öregember -, hanem a hétköznaplót. Már hozom is kérem.

Hát nem lehet mondani, hogy nem hozta volna, mert csakugyan kihozta a hétköznaplót. Azt, amiben söpreni, fűteni, lámpát pucolni szokott. Rám is adták és bizonyosan nagyon jól állhatott, mert mindenki mosolygott rám, aki meglátott benne.

Csakugyan egészen eltakarta a rongyosságomat, alul csak a csizmácskám hegye látszott ki belőle, a kezem pedig egyáltalán ki se látszott, a kezem feje a könyökéig érhetett. Arra is emlékszem, hogy nagyon finom petróleumszaga volt az első úri kabátnak, amit viseltem, egészen más, mint az otthoni petróleumé - ma is mindig érzem ezt a finom szagot, valahányszor díszmagyart látok.

A zsúfolt templomot sem felejttem el soha, ahova alig tudtunk utat törni, elül az úri rendek, aztán a subás, ködmönös kiskunok, a berlinerkendős öregasszonyok, a sötét oltárokon

csillogó viaszgyertyák szaga összekeveredve a karácsonyi füstökével, a mézesfokhagymáéval - olyan nagy volt minden és én olyan kicsike! Igen, ez Osa tanító úrnak is szöveget ütött a fejébe, mikorra beviaskodtuk magunkat a szentélybe és közölte aggodalmát Agócs főtisztelendő úrral.

- Székre kell állítani ezt a Hüvelyk Matyit, hiszen így egészen elvész!

Szólították is a harangozót, de az vállvonogatással felelt a sekrestyeajtóból. Emberhalál lesz abból, ha ő megpróbálja székel törni át ezt a tömeget! - Föl kell tenni a kőpadkára a gyereket! - mondta valaki s már akkor föl is nyalábolt s ráállított a márványkorlátra,

ami a szentélyt elválasztja a hajótól. Egyszerre mindenkinél magasabb lettem egy fejjel - óh, nem leszek én soha többet olyan nagy, mint akkor voltam a félegyházi öreg templomban.

Sokáig, nagyon sokáig álltam ott, mert meg kellett várni, amíg a polgármester úr megjön, a karácsonyi gyertyácskák meggyújtása is nehezen ment, mert Ferke harangozó sohasem próbált még ilyent életében és olyan fohászokat morgott közben, amiket talán nem is találtak illendőnek a kerubinek és én már kezdtem álomba zsiabdadni a márványpadkán. De végre minden gyertyán kinyílt a lángvirág és Sente tanító úr megrántotta rajtam az úri kabátot.

- Csak bátran, Fericském!

Hát miért ne lettem volna bátor. Csengettyűzött a szavam az emberfejek felett, mint az angyaloké a betlehem mezőkön:

Szép karácsony, szép zöld fája,
Mondsa csak, honnan jövel?

Itt az instrukció szerint szétvettem a két karomat és a hosszú, lelógó kabátujjak akkorát lebbentek, mint a valóságos szárnyaim nőttek volna. ez olyan öröm volt nekem, hogy ha kellett, ha nem, minden strófa után röppentem egyet. Ki is gesztikuláltam magam egy egész életre, de szereztem is olyan sikert a Fehér tanító úr költészetének, hogy még Mihály arkangyal is abbahagyta a szöszék oldalán a sátántaposást, és szalutált a lángkardjával.

- Ember vagy, Fericske - jelezte Sente tanító úr annak a pillanatnak az elérkeztét, amikor a szónokot minden elfogadható oldalról üdvözlük. - Most már lejöhetsz, add a kezed!

Persze csak a kabátujját adhattam oda, melynek felsőbb régióiban a kéz tartózkodott, de azért nem a kézzel volt a baj, hanem a lábbal! A lábak nem akartak mozdulni, mintha gyökeret vertek volna a kőben.

- Gyere hát, nem hallod - rántotta meg a tanító úr mosolyogva a kabátujját. - A nagyságos úr akar megsimogatni.

Egy nagyságos úr volt akkor az egész városban, a követ, az pedig akkor Holló Lajos volt. Felejthetetlen szép férfiarca már akkor ott mosolygott alattam. Átölelte a térdemet és a hangja már simogatott:

- Gyere kis pajtás, majd levelezlek.

- Nem...nem ereszt a lábam - motyogtam pityergőre görbült szájjal. Megijedtem, mert csakugyan úgy éreztem, mintha a lábam hozzánőtt volna a kőhöz.

- Mi a macska, nem ereszt a lábad? - nevetett Holló s erősen magához rántott.

Az egyik lábam elszabadult, de abban a percben el is jaidítottam magamat és pedig jó kiadósan.

- Jaj, jaj, jaj, ne bántson!

A mosolygó arc lehajolt a lábam fejéhez és - Berta kisasszonytól hallottam később - véreahagyottan emelkedett föl.

- Szent Isten, ennek a kisgyerekeknek odafagyott a lába a kőhöz. A másikat már óvatosabban emelték föl, mert az még jobban összebarátkozott a márvánnyal. A vakarás kiderítette, hogy talpatlan csizmácskában léptem a közszereplés terére s ezért nem tudtam róla többet elmozdulni. Ami jeget, havat fölszedtem útközben, az álltomban először elolvadt a meleg talpam alatt, azután megfagyott és hozzátapadt a kőhöz.

- Sebaj, kikerül a maga foltjából - nyomogatta a lábam Sor doktor úr, hogy ott feküdtem összeszorított szájjal a követünk ölében. Tudta a doktor úr, hogy a kenyérsütőgető asszony fia vagyok, hiszen én vittem hozzájuk minden pénteken a kenyeret, azon melegen, ahogy a kemencéből kiszedtük és különben is ismerte a fajtámat, hiszen a szegények doktora volt a kis kopasz ember. Hanem azért azt mondta, hogy jó lenne elszalajtani Deskóért, a városi előfogatosért.

És így ültem először életemben úri hintón, ami csak lépésben haladhatott a bőrruhás kiskunok és berlinerkendős asszonyok sokadalmában, akik eltűnődtek a templomtéren, meg a világi dolgok változandóságán. Sokan még akkor is törülgették a szemüket a meghatottságtól és dicsérték a szép úri kitalálást. Különösen a női nemen levők, egy-két szüle azonban elégedetlen reszkette a fejét, hogy az urak már a templomból is panorámát csinálnak és szavalatot tartanak az oltár előtt.

- A mi kisfiúnk volt az, sógorasszony - próbálta mentegetni az urakat Márton sógor és a felesége, ha ismerőst láttak egy-egy tanakodó csoportban. De aztán felhagytak a népek fölvilágításával, mert a népek hol kinevették őket, hol zavartan hümmögtek, hogy mi érthette Márton sógorékat ezen a szent napon? Majd éppen az ő gyerekeiket karolják fel az urak Krisztus urunknak áldott születésén. Nagyon fehér képű volt a fiatal, aki papolt, a szaván is érzett, hogy mandulával etetik otthon, bizonyosan valami nagy nembül való ifjú volt, ugyan úrikisasszony is lehetett, nagyon sergette-pergette magát.

Én pedig nem éreztem semmit a királyi dicsőségből, amellyel bevonultam a Daru utcába, csak azt éreztem, hogy parázs sütőgeti lezuhzott talpamat és akkor támadt először világtalan kis agyamban az a gondolat, hogy van egy téli isten is, aki más, mint az az isten, aki a nyarat mosolyogja.

BARTIS FERENC

KARÁCSONYI REGŐS ÉNEK

Asszonyom ha volna
 Anyám ha volna
 Otthonom ha volna
 Szerelem ha volna
 Szeretet ha volna
 Békesség ha volna
 Karácsonyom volna
 Mennyszámban
 és pokolban,
 bölcsőben és
 koporsóban,
 tar mezőkön,
 málló szirten,
 kiapadó
 szennyes vízben,
 kóróban és
 virágvágyban,
 alvó házak
 bundájában,
 rőt-didergő
 tűzvidéken,
 szoknyalángú
 utcaszéli
 sírhantemlék-
 kopjafákon,
 fegyvercsőben,
 bombaszárnyon,
 templomban és
 kocsmarévben,
 adósságban,
 fizetségben,
 vérben, borban,
 könyvben, szóban,
 fejünkre-szórt
 atomporban,
 bennem, benned,
 mindenkiben,
 tagadásban
 és a hitben,
 múltunkban és
 jövőnkben,
 ahol Krisztus
 tündöklőben,
 ott mindenütt
 Karácsony van
 mennyszámban
 és pokolban!
 Krisztus Testvér, halld meg
 fohászom:
 komor sorsom legyen
 karácsony...

MUZSAY ANDRÁS

**SAVANYA PISTA ÉS VÁRKONYI ESZTER
BALLADÁJA**

„Amerikából, pontosabban Kanadából jöttem, híres mesterségem címere nyelvtanár, gitáros-énekes előadóművész, zeneszerző és költő” – mondhatná Savanya István, – de erre csak annak van szüksége, aki nem ismeri őt. A mi barátságunk kezdete azonban az 1970-es évek végére datálódik, amikor a szegedi egyetemi, főiskolai és vállalati klubokban vendégfellépőként ismerkedhettem a helybeli kiváló muzsikussal, így a Bluegrass Pilgrims tagjaival is. Savanya Pista és felesége, Várkonyi Eszter ennek a bandának voltak alapítói, ismertek lettek, úgy hogy 1980-ban, az Asztalos János Ifjúsági Parkban (ma: Orczy kert) megrendezett első magyar country fesztiválon is szép sikert arattak, – aztán eltűntek. Mint kiderült, Kanadáig meg sem álltak.

Pistám, hogyan kerültél te zenei pályára, miközben tanárnak tanultál?

– 1958-ban Szegeden születtem. Szüleim a Rókusi Ének-Zene Tagozatos Általános Iskola angol nyelvű kísérleti osztályába írtak be, ahol minden jól ment, – a kottaolvasást kivéve. Tizenöt évesen én is a legnépszerűbb hangszert, a gitárt választottam, mert érdeklődésemet Pete Seeger, Johnny Cash és mások dalain keresztül az észak-amerikai népzene keltette fel, de a magyar népzenehez való vonzalmam is irányadóvá vált zenei útkeresésemnek. Így kerültem az ÉDOSZ Szeged táncegyüttes zenekarába bögősnek, amit szívesen csináltam, de az osztálytársaim kicsúfoltak velem, mert akkoriban még nem volt divat a magyar népzenei játszani, erre inkább abbahagytam. Első gitárleckéimet Sztrain Pista barátomtól vettem, aki akkoriban Matzkó László Gyurival duóban az amerikai folk- és countryzene elindítói voltak Szegeden. Pista instrukciói, meg a Puskás Gitáriskola kis klasszikus gitáretűdjei indítottak el, aztán Happy Traum, Jerry Silverman és az Oak Publications más öntanító gitáriskoláival és lemezeivel palléroztam a tudásomat. Ugyancsak az előadói pálya felé lökött a Tömörkény Gimnázium akkor szerveződő irodalmi színpada, ahol a néhai Paál István rendezői zsenialitását két darabunkban is megtapasztalhattam. Zenési pályám a József Attila Tudományegyetem földrajz-angol szakán töltött évek alatt vett igazi lendületet. Ekkor alapítottam a Bluegrass Pilgrims Band (később Bonanza) nevű zenekaromat is, amellyel országos ismertségre tettünk szert, és jól is futott a szeker. (A zenekart a kiválásunk után Moldován Laci Riverside néven működtette tovább, ifj. Kiszin Miklós pedig átment a Molnár Dixieland Band-be bögözni. Nemrég volt a Dugonics téren egy kis nosztalgia zenélésünk Molnárék vendégeként, és nagyon jól esett ismét együtt játszani.)

Ezek után mégis milyen elhatározásból döntöttél úgy, hogy elhagyod ezt az országot?

– Ez összetett probléma. Azzal kezdődött, hogy a diploma után nagy csalódás volt, hogy bár jól tanultunk, nem kaptunk rendes tanári állást, pedig az egyetemen nagyon hajtottunk még az angliai ösztöndíjra is. Az egyik évben Eszti Brightonban, a másik évben én Oxfordban tanultunk egy-egy hónapot, ami nagyszerű tapasztalat volt. Közvetlenül az egyetem után házasodtunk össze. Csak aztán Eszti jeles diplomával a cipőgyárban lett adminisztrátor, a főállás a továbbiakra nézvést nekem is reménytelennek tűnt: szellemi szabadfoglalkozásuként otthon adhattam pár magánórát, s mindössze az Egészségügyi Főiskolán taníthattam angolt, félállásban. A keresetünket leginkább a zenélésből tudtuk összehozni, mint ORI engedélyes muzikusok. Csak valahogy a '80-as évekre kezdett leülepedni a korábbi virágzó folk- és countryzenei vonal is. A felfutásnak örültünk, de hogy mitől zökkent így meg, azt nem értettük. Eszti megkérte Szörényi Levente, hogy az István, a király Gizella szerepét énekelje el, ami neki jó kiugrási lehetőség lett volna, a lemezfelvételt meg is csinálta, csak aztán sajnos az éneket is a színésznőre bízta végül. A további érvényesüléshez „fel” kellett volna költöznünk a fővárosba, amit bár megértettem, az én vidéki titán lelkemet sértette, szóval az összesűrűsödött csalódások, füstbe ment remények vittek arra az elhatározásra, hogy itt hagyjuk az országot.

Mit mondjak, úgy látszik, hogy 30 év alatt se sokat változott nálunk a friss diplomások pályakezdése és megélhetése. De amikor dobbantottatok, még ennyit sem volt. Hogyan indultatok a nulláról, idegenben?

– Mi kifejezetten disszidálási céllal indultunk neki egy Bécsben élő holland blues-zenész, Hans Theessink segítségével. Valami hétvégi autós kirándulásra nevezünk be, vittünk pár hangszert a Trabant Combi hátuljában, aztán egy felső-ausztriai gyűjtőtáborban kötöttünk ki. Innen a többi bevándorlásra készülő emberhez képest gyorsan, négy és fél hónap után jutottunk ki Kanadába, ugyanis van, aki éveket vár erre. Főleg kétkezi munkásokat kerestek, mondták is, hogy tanárra nincs szükségük, az van bőven. Mondtam, hogy muzikálni is tudunk, – kiderült, az még rosszabb. Végül az volt a „varázsige”, amit hallani akartak, mikor azt mondtam, „de ami ahhoz szükséges, hogy mi Kanadában talpra álljunk, és meg tudjunk élni, azt meg fogjuk tudni csinálni!”

Vancouverbe kerültünk. Brit Columbia tartományban akkor 8000 munkanélküli tanár lézengett, nekünk ráadásul érvényes kanadai honosítású diplománk sem volt. Kezdetben utcazenészként próbáltuk az első filléreket megkeresni, de ez nem volt nagy öröm. Más az, amikor az ember jókedvűből áll ki az utcára muzikálni, és más az, amikor úgy érzi, hogy koldul. Ráadásul egyszer egy lovas rendőr megkérdezte, hogy van-e nekünk engedélyünk arra, hogy itt az utcán pénzt szedjünk? Ehhez működési engedély kéne, meg ez után adózni is kellene. Cseberből vederbe kerültünk, haza se térhettünk, mert az akkori törvények szerint felelősségre vontak volna, amiért illegálisan éltünk külföldön. Egyetlen kiútnak látszott valamiféleképp a legnyugatibb részről kelet,

Alberta felé vándorolni, hátha valami sikerül. Láttunk egy újsághirdetést, hogy 1100 kilométerre, Calgaryban, egy zeneiskolában gitártanárt keresnek. Havi 2-300 dolláros állami segélyből éltünk, és pénzünk sem volt ekkora útra. Bementünk a bevándorlási hivatalba, és éltünk azzal a lehetőséggel, hogy egyfajta „végkielégítésként” felvehetünk két-háromhavi segélyt előre, ha megígérjük: többet vissza se jövünk, és a kormánnyal szemben sem támasztunk semmiféle anyagi igényt. Így kerültünk Calgaryba. Azt hiszem, éppen 300 dollárnyi pénzünk maradt, és 290 dollárba került a bérleti díja annak a kis lakásnak, amit kivettünk, tehát 10 dollárja maradt két embernek az olyan „luxusra”, mint hogy egy hónapig együnk, ruházkodjunk. Szeptember elején már olyan hideg volt, hogy az utcazenélés szóba se jöhetett, de legnagyobb szerencsénkre Sztrain Pista, aki most is Calgaryban él, leszervezte, hogy elmehessek a munkainterjúra, az igen hangzatos nevű Calgary Music Academy zeneiskolába, – ami valójában egy ház pincéjében működő magániskola volt, ahol majd’ hogy nem kartondobozok között ülve a „zeneakadémián” kezdtem tanítani mindenféle kezdő műkedvelő gyerekeket és felnőtteket gitározni. Kaptam egy használt kerékpárt, arra ácsoltunk fából valamiféle szerkezetet, hogy rá lehessen szíjazni a gitárt; így kerekeztem naponta jégben-hóban a munkába, fölfelé a dimbes-dombos utakon, a város másik részébe gitárt tanítani. Azon izgultam, hogy el ne csúszzak, mert ha összetörik a hangszer, oda a kenyérkeresetem. Hogy a dimenziókat érzékeltessem: Calgary Kanadának a legnagyobb területű városa, 72 km az észak-déli kiterjedése, az majdnem annyi, mintha Szegedtől Kecskeméig elautóznék, és még a városon belül vagyok. Esztinek ugyanakkor nem volt fizetős munkája, de hogy egyáltalán kimozdulhasson és ismeretekre tehessen szert, önkéntesként tanított egy katolikus intézményben, amely nyelvtanfolyammal segítette a friss bevándorlókat. Innen jött aztán az a kapcsolat, amellyel honosítani tudtuk a diplománkat, és később el is tudtunk helyezkedni, először csak ideiglenesen, helyettesítő tanárként, és aztán ahogy látták a munkánkat és meg voltak elégedve velünk, véglegesítve is. Most már közel 30 éve tanítunk angolt a Bow Valley College-ban, azoknak a letelepedést nyert bevándorlóknak, akik egy kanadai kormányprogram részeként nyelvtanfolyamban részesülnek a mielőbbi beilleszkedésüket segítő. Mindenféle szinteket végigjártunk, most már a külföldi diplomásokat tanítjuk, akik a saját országukban a középiskola fölötti szinten tanultak, vagy dolgoztak. Sok orvos, mérnök, ügyvéd, könyvelő, egyetemi hallgató tanítványunk volt már. Van, akinek már van némi angol nyelvismerete, de akad, aki innen küzdi fel magát a nulláról. Érdekes, de volt kanadai tanítványunk is, Quebecből, francia anyanyelvűek, akik ugyanúgy beültek az iskolapadba, és tanulták az angolt, – tőlünk, a bevándoroltaktól.

Sikerült már anyanyelvi szintre hoznod a kanadai angoltudásodat?

– Ez azért érdekes kérdés, mert, mint gyermekkortól nyelvet tanuló sokszor kérdeztem én is, de senki sem tudott megválaszolni nekem, hogy lehetséges-e idegen nyelven ugyanolyan könnyed gördülékenyen kommunikálni, mint az anyanyelvemen? Most már ennyi év gyakorlata, beszéd és tanítás után azt mondom, hogy lehetséges. A napunk 80 százalékában angolul kell beszéljünk, mert a munkánk természete ilyen, és most már ugyanolyan könnyen tudunk bármelyik nyelven kommunikálni. Ezen természetesen az albertai, helybeli angolt kell érteni, mert pl. az amerikai angolon mi is halljuk az akcentust, a brit angolról meg aztán pláne, ami már sokszor komikusnak is hangzik. Az amerikai filmekből még azt is kihallani, hogy valaki kaliforniai, texasi, vagy virginiai jegyekkel beszél. Sőt a művészeknek néha kifejezetten meg is kell tanulni másképp, pl. figyeltük: René Zellweger kiválóan tud angol angolul, vagy Brad Pitt ausztrál angolul játszani.

Nektek milyen volt a találkozásotok, kapcsolatotok odakinn a magyarokkal? Emlékszem, régebben mesélted, hogy e tekintetben a legrosszabb náció vagyunk, hogy a tanítványaitok közül a magyar bevándorlók, minden más nemzetiségű bevándorlót lenéznek, megvetnek, és magukat mindenki fölébe helyezik, holott ugyanolyan helyzetben vannak, mint azok. Ilyenek a meggyökeresedettek is?

– Ezt régebben mondtam, de azóta megtanultam egyet s mást erről. A félelmet magában hordozó ember pszichológiája az, hogy valahogy kifelé támad, és leszólni próbál. De ez az összes emigráns jellegzetessége, hogy kritizálják a kanadai ételeket, a városok kinézetét stb. Amikor elhangzik pl., hogy „utálom a kanadai telet”, vagy ezt, azt, akkor valójában azt akarja közölni az illető „virágnyelven”, hogy „félek attól, hogy mi lesz itt velem, félek, hogy megfelelek-e, meg tudom-e tanulni ezt a nyelvet, kapok-e olyan állást, amiben az önbizalmam visszatér és tudok-e a családomnak biztosítani mindent, ami kell?”.

– Másfelől mindig mindent a megszokott dologhoz hasonlítunk – veszi át a gondolatot Eszter, aki eddig a csomagolás előkészületeivel foglalkozott, hiszen a mai műsor után azonnal indulnak Szegedre, onnan meg majd még Erdélybe is. – Éveken keresztül tanítottam pl. a Karácsonyt. Aztán egyszer rájöttem, hogy a Karácsony nekem jelenti a Jézuskát, a Mikulás bácsit meg a hóesést, de pl. a salvadoriak karácsony napján mennek a tengerpartra, a hawaiiaknak, vagy a vietnamiaknak megint más a referenciapontjuk. Ez a „duckling-szindróma”, mint a kiskacsánál, hogy amit ő megszokott, ahhoz képest mi milyen? Európához képest Kanadában a méretek sokkal nagyobbak, de pl. sokkal kevesebb a történelem rétegződése az évszázadokon át. Tehát ha megjön egy lengyel, ő azt mondja, hogy náluk egy templomban ezerszer több kincs van, mint itt az egész Glenbow Múzeumban... Az emberek inkább a saját kis kerületükhöz ragaszkodnak, ahol megvan minden: orvos, iskola, közösségi ház, de „az én házam az én váram”.

Calgaryban mekkora a magyar közösség, és élnek-e

közösségi életet?

– Az én információim alapján közel tízezer magyar származású ember él Calgary környékén, de ennek csak elenyésző töredéke jár magyar kulturális rendezvényekre, beszél magyarul és érzi fontosnak, hogy tartsa kötődését. Ezek a legkülönbébb bevándorlási korszakokban jöttek... A fiatalabbakat, vagy újonnan érkezett emigránsokat nehéz volna hibáztatni azért, hogy eltávolodnak a magyar kulturális közegetől, mert egyszerűen annyira le vannak kötve, hogy a megélhetésüket próbálják biztosítani. A magyarság megtartása egy szűk rétegre korlátozódik... van Calgary Magyar Ház, amely főleg vacsoraestekkel, bálokkal, ünnepi megemlékezésekkel tartja egyben az érdeklődőket, és Hungarian Arts & Heritage Foundation of Alberta, (Magyar Művészet és Örökség Alapítvány), amelynek alapító tagjai vagyunk, és amely az én esetemben is fontos, mert ők közösen pl. anyagilag is hozzájárultak a mostani koncertturnémhoz. Ez nagyon jó érzés, elismerése annak, hogy jó irányba haladok azzal, amit nyújtani szeretnék. De mi is adunk nekik: 27 éve minden magyar rendezvényen ott vagyunk, rendszeresen muzsikálunk, és segítünk a hazai kultúrát, művészeket rendszeres meghívásokkal a kanadai nagyközönségnek eljuttatni. Így voltak klasszikus és népzenei koncertek, néptáncbemutatók az egyetemi Rózsa Centerben, vagy a közeli Banff Art Center Funtek Halljában. (Ezek mind magyar mecénásokról elnevezett helyek.) Jónás Gabriella zongoraművésszel együtt klasszikus koncerteket szervezünk, az ő programja az ún. Soirée, amit az alapítvány szponzorál, és amelyikben különféle előadókkal magyar klasszikus műveket szoktunk bemutatni az ittenieknek. A kanadai közönség nagyon érdeklődő és nyitott, főleg, mert itt mindenféle náció megtalálható, akik kíváncsiak arra, hogy kikkel élünk együtt. Például a Prince's Islanden minden augusztus 1-jén van egy úgynevezett Heritage Day (Örökség Nap), és amikor ott tekerővel, kobozzal, ütőgardonnal játszunk, nagy érdeklődéssel nézik, hallgatják, van, hogy az újság, meg a tévéhíradó is hírt ad róla... Calgaryban működik magyar iskola is, itt érettségizett Mátyás fiunk is magyar nyelvből és történelemből. Van a Bethlen Történelmi Társaság, működik a Magyarok Világszövetsége, a Magyar Szabadságharcos Szövetség, a Petőfi szintársulat pedig épp most egy új darab bemutatójára invitálja az embereket.

Ezek szerint ti minden utatokon hoztok is viztek is hangszereket Magyarországról, vagy Erdélyből, amiken aztán megtanultok játszani?

– Úgy van, most is viszünk haza két citerát és egy tekerőt, és hoztunk pl. dobro gitárt, amit láttál...

A legelső komoly kinti fellépésünk a Calaway Park Folk Festival volt Calgaryban, 1985-ben, és gyakorlatilag a mai napig sem szűnt meg, hogy mi amerikai zenét játszunk, mert szeretettel fogadja tőlünk a közönség. Sose volt olyan érzésünk, hogy megmosolyogták volna, hogy ez nem elég jó, inkább elfogadják és elismerik a mi saját stílusú játékunkat. Még mielőtt elkezdtek volna a magyar zenét játszani, már

hívtak bennünket különféle városi folk klubokba az amerikai zenénkkel is.

– Sokat játszottunk amerikai zenét, aztán egyszer csak elkezdtek egyre inkább kérdezni, hogy miért nem játszunk egy kis magyart is? – folytatja Eszti – Kíváncsiak voltak rá, hogyan hangzik, milyen a nyelv, milyen a dallama, milyen a ritmusa? És akkor megmutattuk gitárral meg aztán népi hangszerekkel is, bár a mi zenénk nem tekinthető autentikus parasztnének, táncmuzsikának, nem is törekszünk rá, pl. nem is tudunk vonós hangszereken játszani.

Inkább azt mondanám, hogy magyar alapú népdalfeldolgozások ezek, dalok magyar népi hangszerek kíséretével. Ezzel együtt olyan eseményeken fordultunk meg, mint a Calgary Folk Festival, a Western Canadian Hungarian Folk Dance Festival, a Monrteal Hungarian Folk Music Festival stb.

Nekem új a te költői oldalad, erről eddig nem tudtam, de most hallgatva az énekelt verseidet az a benyomásom, hogy valamiféle honvágy rejtett kifejeződései ezek, pedig nem is szólnak honvágyról. Hogy lettél költő? Hogyan kezdted rájönni, hogy neked hol magyarul, hol pedig angolul nem is dalszövegbe, hanem versebe kell öntened bizonyos gondolataidat, érzéseidet? És dallamra költesz, vagy a vers elemei hívják elő a zenét?

– Szegeden, a Tömörkény Gimnáziumban, mikor oda jártam, akkor szerveződött az irodalmi színpad, beleolvadva a '70-es évek kezdődő diákszínjátszó mozgalmába. Mindig is nagyon szerettem az irodalmat, és nem emlékszem rá, hogy mikor nem írtam verset, legfeljebb papíron nem léteztek. A bennem rezonáló, vibráló hangulatokat, élményeket érzékeny membránként fogadom, és egy belső hang diktálása nyomán írásban, zenében rögzítem. Kikelet című versem első sorában így összegeztem: „A versek az Isten örömkönyvei”. Ebben, úgy érzem, minden benne van. Nagyon jól ráéreztem, valóban a hazai kötődéseimet erősítik fel a költemények, amikor ezekben a magyar hangulatokban megmártózom, mindig egy kicsit itthon vagyok, és ez nagyon jó dolog. A verses hangulatú elemek mindig is készültek kibuggyanni belőlem, és amikor kikerültünk Kanadába, elemi erővel tört ránk a kulturális vákuum. Akkoriban még nem volt se Internet, se műholdas magyar rádió-, vagy tévéműsor. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy itthon az amerikai muzsika varázsában éltünk, és amikor elkerültünk nagyon messzire innen, akkor döbbsentem rá, hogy nekem milyen

fontosak a gyökereim. Kanadába kellett elmennem ahhoz, hogy rájöjjenek, mennyire fontos, hogy magyar vagyok, és örüljek is ennek. Évekig Kende Laci barátom, aki a rádióban a country muzsikáról szerkesztett sorozatot, fizette elő és küldöztette postaládán keresztül a Heti Világgazdaságot, és abból tájékozódunk, az ismerősök meg várták: „Kiolvastad már? Add kölcsön!” Ma már a reggeli kávéval az Interneten olvasom a Délmagyart, hogy otthon, Szegeden mi történik, vagy ha hiányzik egy karácsonyi dal pontos szövege, a világhálón meg tudom keresni, ki tudom nyomtatni. Ekkorát változott a világ. De visszatérve a kérdésre: a dalszöveg többnyire azt jelenti, amit mond, a vers árnyaltabban, metaforákkal, összetettebben és rejtettebben mondja el, amit a dal egyszerűen közvetít. Nekem a verses megfogalmazás, a szavak kémiaiájából áradó hangulat jön inkább elő, amiket leírogatok gyakran egy bennem mocorgó dallamra ráülve, máskor a vers játékai hozzák, hogy milyen zene lesz hozzá. Szóval lényegében együtt születik. Az idegen dallam ritka, de pl. volt a Kaly Jag együttesnek egy nagyon szép roma dallama, amit nagyon szerettem hallgatni, de a szövegét nem értettem. A hangulat viszont megindított egy verset erre, és így lett számomra is előadható.

– A benned lévő költő tehát ír, a zenész meg előadja, de jön egy új elem is: a nyomtatott verseskötet, és hogy ki veszi azt meg?

– Erről van egy majdnem kijózanító erejű angol könyv, amit valaki a kezembe nyomott, hogy „Hogyan publikáld a saját verseidet?” Ez kérdéseket tett fel: Hányan olvasnak ma otthon, munka után verset? Hány ember megy be egy könyvesboltba? Hány vesz könyvet, és ebből hányan verseskötetet, pláne kortárs költőtől? Eszerint próbált bekalibrálni, hogy akarod-e még kiadni a verseidet? Ez a kérdéssorozat nagyon józanító görbe tükör volt, de annak ellenére, hogy abba az irányba mutatott, hogy erre nincs nagy érdeklődés a mai, rohanó világban, nem tudta elvenni a kedvem, mert nálam ez nem kedv, hanem belső indíttatás kérdése. Pontosan azon az elven, amit egyszer Berecz Andrással beszélgetve ő úgy mondott, hogy a magyar kesergőknek nem az a fontos szerepe, hogy sírva vigad a magyar, hanem ezeken keresztül azt az érzelmvilágot, amit a szomorúságból, fájdalomtól adódó feszültség idéz elő, ki tudták magukból énekelni az emberek... Kanadában az International Society of Poets nevű internetes portál kért verseket, és ami angol anyagot küldtem, fel is tették az oldalra, kinyomtatták, illetve egy három CD-ből álló kiadványon egy színész is felolvasta két versemet ezeken. Ezzel indultam. Aztán kisebb helyi magyar lapok is közöltek Edmontonban, Vancouverben, legújabbban pedig a torontói Kalejdoszóp, ami Kanada legnívósabb angol-magyar nyelvű fórumának tekinthető. Angol nyelven íródott verseimért 2002-től az International Society of Poets minden évben felterjesztett az év költője címre. 2002-ben és 2003-ban oklevéllel és ezüstserleggel tüntettek ki a kortárs költészetben nyújtott teljesítményemért. Verseim számos

antológiában megjelentek (Halycon Days, Timeless Mysteries, The Enchantment of Memory Theatre of the Mind – London, England, Best Poems and Poets 2001, The International Who Is Who In Poetry 2004 – ez a legújabb kiadvány a Heart című verssemel indul). Magyarországon először 2008-ban az „Adj jelet! Versek három hangra” kötetben Székely-Nagy Gábor és Sárhelyi Erika társaságában jelent meg közel 40 válogatott magyar és angol nyelvű versem a Székely Műhely kiadásában, és 2011-ban „A fénynek háttal” címmel pedig önálló verseskötetem is az Alutus kiadónál, amiért csíkszeredai barátainak vagyok nagyon hálás. Mindkettőnek a borítóját Sztrajn István barátom festménye díszíti, az utóbbiban pedig Siklódy Ferenc grafikái is láthatók. Remélem, egyszer egy szegedi kiadó is vállalkozik majd hasonlóra!

Amikor verset írsz, mitől függ, hogy angolul, vagy magyarul költesz, és átfordítod-e aztán a másik nyelvre?

– Gyakorlatilag nem is annyira nyelvről, mint inkább kulturális háttérből jövő töltésről van szó. A magyar nyelvű verseimben a magyar lelkem szólal meg, ami ide köt. Az angol nyelvű verseim viszont a külföldön megélt élményeimről, a „világpolgár” helyzetemből születnek...

Eszt, neked van-e hasonló tevékenységed, hobbyd?

– Én nem írok verseket, viszont lefordítottam két könyvet. Chief Dan George nyugati parti indián törzsfőnöknek megtaláltam egy kötetét a Rogers Passnál. A Rogers hágó a Sziklás-hegységen át visz Vancouver felé és ott egy kis vasúti múzeumban találtam meg azt a két könyvet, amit egy osztrák rajzoló illusztrált. A rajz és a szöveg egyaránt megkapott, és ezeket Nagy Bandó biztatására lefordítottam, és az ő segítségével sikerült az Alexandra kiadónál meg is jelentetni *Repül a szívem, repül a lelkem* címmel. Egy kanadai indián versei, intelmei, bölcsességei vannak benne... Újabb fordításra most nem készülök, de majd nyitva tartom a szememet. De megvan ennek a fordítottja is, pl. a magyar népdalokat le szoktuk fordítani, már csak azért is, hogy az emberek tudják, hogy miről énekelünk. És amikor egy-egy sort elmondunk nekik, mellbe vágja őket, hogy mennyire érzéketlenül és metaforikusan fogalmazza meg a magyar népdal az érzéseket, gondolatokat, és hogy egyetlen sor is mennyire tömör! Nekem nagyon fontos a gondolat, pl. az Elmegyek, elmegyek kezdetű énekben az, hogy „Búval és bánattal kizsinórozatom, sűrű könnyeimmel kigomboztattatom”, ez szinte lefordíthatatlan, de ha az ember mégis megpróbálja érzékeltetni a kép értelmét, az is meglepő a kanadai embert... Amikor egy kanadai tévéműsorban bemutatták a Kőműves Kelemt, az angol felirathoz István készített egy fordítást, és nagyon sokat segített az angol-skót eredetű dalok, balladák hangulatának, szófordulatainak az ismerete. Ezek izgalmas feladatok. De a régi gyökerek érzésvilága a mai emberekben is ugyanúgy rezonál: a szerelem, a szegénység, a szerencsétlenségek, az intések egy tőről fakadnak, a szegény ember sorsáról, mindenhol, mindenkién...

Magyarnak lenni egyedi, különös dolog, nekünk olyan különleges helyünk van a világegyetemben, amit nagyon fontos volna megőrizni, de nem csak a nyelvet, a kultúrát, a zenét, az építészetünket is, mert ... akkor őrizzük meg azt, ami mi vagyunk! Lehet, hogy erre mi is Kanadában ébredtünk rá, de attól ez még így igaz!...

Az interjú anyagát Savanya Istvántól kaptuk meg, amelyből terjedelme miatt csak részleteket közölhetünk. A művész nem tudja, hogy melyik hazai lapban jelent meg a beszélgetés, ezért nem tüntethetünk fel más forrást. (Szerk.)

Eszter Savanya (Varkonyi) has been a vocalist since her early childhood. She sang solo in school choirs and also in the prestigious Hungarian Radio Children's Choir.

Later, during her university years she became the lead singer of The Bluegrass Pilgrims Band, which had earned the reputation as one of the finest authentic bluegrass bands in Hungary in the early 80's. She was also a key figure in running Szeged's first bluegrass and folk club.

She has performed at the Asztalos Janos Park Country Music Festival (1981) together with internationally acclaimed performing and recording artists like Maryla Rodowicz, George Hamilton IV, Donovan and Sandifer and Carollo, just to name a few.

She was also asked to sing Gizella's part in the prominent Hungarian rock opera *Istvan a király*. While still in Hungary, she shared the stage with such acclaimed performers as Fonograf, Tolcsvay Bela, Bojrotjan, White River Bluegrass Band (Montreal), Hans Theessink, Molnar Dixieland Band, Grandpa Lou, just to name a few.

Since settling in Canada, Eszter has been a prominent promoter of Hungarian musical traditions in the multicultural community. She has been actively performing for close to three decades in and out of Alberta.

Életünk

BÁCSALMÁSI ISTVÁN

MI MINEK KÖSZÖNHETŐ?

Magasabb korban bizonyára mindannyian részesei vagyunk egy kedves, mosolygós érdeklődésnek, hogy szerintünk mi is az oka a megért kornak, az időhöz kötött esetleges eredményeknek? A válasz, a legtöbb esetben és megokolhatóan semmis, elodázott, mert az igazi ok mindig rajtunk kívüli. Ha csak nem akarjuk őszintén kimondani, hogy a jó Isten ajándékáról van szó.

Csöndesen és nem is olyan régen ünnepeltük a családon belül számunkra egyik legértékesebb évfordulót, a 65. évi házassági évfordulónkat. Úgy adódott, hogy láthattuk minden gyermekünket, az unokák nagyobb részét, sőt a dédunokák egy része is megjelent ebből az alkalomból. Az ekkor is elhangzott „minek köszönhetjük” kérdéseken most először igyekeztem elgondolkozni, töprengve azon, hogy tudnék-e rájuk komolyan válaszolni?

Az egyetlen lehető magyarázatomat itt foglaltam össze...

Az 1946-os békéscsabai esküvő után a „pesti” élet viszonylagosan biztosnak látszott. Volt lakásunk, egy csöpp csak, de nekünk elég volt. Volt állásom is, nem nagy, de biztosította a megélhetésünket. Két év után megszületett az első babánk is. Erre az időre azonban az orosz megszálló hadsereg, a kommunistává színeződött magyar kormány is mindinkább sajátosan parancsoló hangot ütött meg a néppel szemben. A felekezeti iskolákat bezárták, a katolikus egyesületeket megszüntették. Ezek és a Mindszenty bíboros elleni vádak is mind-mind befolyásolták az életünket. Nem lehetett kitérni vagy elzárkózni. A kormány nem engedte. Így a mi életünk is, mint mindenkié, sokban változott.

Az 1949-es év januárjának vége felé, vasárnap délben kettesben ültünk a feleségemmel az asztal mellett. Ebédeltünk, míg Istvánka békésen feküdt a kis ágyában mellettünk. Valaki becsöngetett. Bizonytalanul és zavart félelemmel néztünk az ajtó felé, mert nem vártunk senkit, és azokra az évekre már mindenki leszokott arról, hogy meglepetést szerezzen. Az óvatos kérdésre, hogy ki az? egy ismert hang felelt. Siettünk is kinyitni az ajtót, noha meglepetésünket nem takargattuk. Rövid percekben belül megtudtuk, hogy meglehetősen közvetett úton és módon, de sajnos a rendőrségtől jött a hír a másnap hajnali letartóztatásom tervéről és ugyanakkor az egyetlen szabad út lehetőségéről is. A hír villámcsapásként jött a tiszta égből, noha a vihar a levegőben vibrált már jó ideje.

A gyors és hevenyészett tanácskozás után úgy határoztunk, hogy jobb, ha megelőzőm az értem jönni szándékozókat, elhagyom az országot az akkor felajánlott és eddig elképzelhetetlen módon, és a szabad nyugaton várom be Klárit és a kisfiamat. Reméltük, hogy rövidesen ők is utánam jöhetnek, legalábbis az ígéret így szólt.

Ez volt az ok, ami útnak indított.

Gyors búcsúzkodás, a szükséges néhány ruhadarab összekapkodása után néhány óra múltán már úton voltam Bécs felé, ahova minden zökkenő nélkül szerencsésen el is jutottam.

Másnap hajnalban a zörgetők megérkeztek a lakásunkra. És mert én nem voltam kéznél, nem tudtak őrizetbe venni, a feleségemet megfigyelés alá tették. Minden lépését kísérték, ha vásárolni, ha nővérét ment látogatni vagy akár a közeli jezsuiták templomába ment a picivel, mindig a nyomában voltak. Az illető spiclik nem csak az ajtóig követték, hanem bementek a templomba is és ott várakoztak addig, amíg feleségem imádkozott. Nem hiszem, hogy ez segített volna a kommunista lelkiismereten. De nagy lehetett a reményük, hogy Klárinak egyik vagy másik útja minden kitérés ellenére egyszer csak elvezeti őket hozzám. A megfigyelés eltartott több mint két hétig, amikor megbizonyosodtak arról, hogy Bécsben vagyok és nincs értelme figyelni tovább.

Ettől az időtől kezdve egyedül Klárin múltott, hogy találkozzunk-e és hogyan? Mi lesz a szétszakadt család sorsa?

Míg a rendőrök Klárit kísérettek és őrizték, a lakásból egyenként vitték el a rokonok a bútorokat, a könyveket és minden mást, amit érdemes volt megtartani. Klári nem hagyott értéket maga után, amikor ő is útnak indult. Ez az út azonban nem olyan lett, amelyet elképzeltünk, amilyent vártunk vagy amilyenért mindannyian imádkoztunk. Bécsben ez a változás jóval hamarabb jutott tudomásomra,

the coffee mill

MAGYAR ÉS EURÓPAI ÉTELEK

A LEGFINOMABB BÉCSI SZELET,
GULYÁSLEVES, BORJÚPAPRIKÁS GALUSKÁVAL
NAGY SALÁTA- ÉS SZENDVICSVÁLASZTÉK
LIKÖRENGEDÉLLEL RENDELKEZÜNK
48. ÉVE ÁLLUNK VENDÉGEINK
RENDELKEZÉSÉRE!

Minden nap nyitva
d. e. 10-től este 11-ig
Pénteken és szombaton este 12-ig
99 Yorkville Ave., Toronto, ON
416-920-2108

Élőzene minden péntek, szombat és
vasárnap este

mint az ismertté lett volna Budapesten.

Azok, akik Klári kiségitését ígérték és az ígélet által kötelezettek voltak, teljesen új lehetőség után kellett hogy nézzenek, új módszert kellett szervezniük, új embereket toborozniuk. A régi út nem volt járható többé. Feleségem hosszú megfigyelése arra az egyre volt jó, hogy a pár napnyi vagy egy hét elmaradás ne okozzon pánikot Pesten. Klári gondolta, hogy amíg rendőrök vannak a ház körül, jobb is, ha türelemmel várja az idő múlását. Bécsben végül megtörtént a döntés, hogy a kettős birtokosok adta lehetőség lesz a legcélravezetőbb, már csak a kisbaba miatt is. Istvánka akkor volt hat hónapos. A kettős, osztrák-magyar tulajdonjog több lehetőséget adott a tulajdonosnak arra, hogy „átkeljen” a határon, úgymond a ház elejétől a ház mögé jusson engedély nélkül. Csak a megfelelő és készséges, rátermett illetőket kellett megtalálni. Erre minden megtörtént és csak az időt kellett megvárni.

Végül amikor Budapesten a rendőrség beszüntette a megfigyelést és így eljött az ideje annak, hogy a kettős állampolgárságú gazda útján egy otthoni fiatal segítség Budapestre utazzon, hogy minden feltűnés nélkül átadhassa az üzenetet Klárinak a megváltozott körülményekről. A döntés azonban teljesen Klári dolga lett. A 19 éves fiatal feleségnek kellett eldöntenie, hogy merjen-e kisfiával elindulni csupán ennek az idegen fiatal embernek beszámolója alapján? Még akkor is, ha az elbeszélés minden részletében beillett a már elmúlt, a kialakult és a várt események sorába? A leírt útnak, keresztül a téli földeken, esetleg esőben vagy hóban nem csak igaznak, de lehetőnek is kellett tűnnie. Kétségtelen volt az is, hogy Klárinak a lelki erőn, a bizalmon túl a fizikai erőt és képességet is figyelembe kellett vennie. A babával, a szükséges ruhákkal a teher nagyobb volt mindannál, amit egy személy elvihetett. De Klári menni akart, és meg volt a hite, hogy minden ellenérvvel szemben sikerülni fog. Eskünk érvénye és a egymás szeretete nem változott. Lilkó atya, a premontrei szerzetes nagybácsi nem tudta megállni, hogy legalább a határig el ne kísérje kis hűgát. Szombathelyig együtt mentek vonattal és utána addig a plébániáig, amelyik legközelebb volt a megadott találkozási ponthoz. Ott megpihentek, ettek egy kicsit, majd odamentek, ahol a találkozást várhatták. Rövidesen meg is jött egy parasztszékér csaknem tele emberekkel, majd megállt és egy férfi a Klári nevét említette. Klári feladta a csomagját és a babával felszállt a szekérre. Lilkó atya pedig hátat fordított és visszaindult a plébánia felé.

A szekéren éppen annyi hely volt, hogy a mama és a baba elfértek. A lovak lassan megindultak és a fogat döcögve egy tanya felé gurult. Haza menő munkások a pihenésre és a vacsorára gondolva. Az egyik tanyánál egy férfi készült leszállni és a feleségemnek intett, hogy jöjjön vele. A kisbaba közben egy-egy mosolyt is csalt néhány arcra, de egy szó el nem hangzott. A szekér továbbment a többiekkel.

A tanyán gyorsan nekiálltak átcsomagolni a szükségesnek tartott holmit, a bőrönd helyett több lett a

hátizsák, mert a kéz kellett a babát vinni, melengetni. Ettek egy keveset és amikor elég sötét lett, a két felnőtt és a kicsi baba útnak indult. Bármennyire is hozzászok a sötétnek, igazán csak a szántások árcai mutatták az utat, amely nem volt könnyű és nem volt egyenes. A nedves, téli földön lassan tudtak haladni. Beszélni nem lehetett, csak suttogni és azt is, csak ha szükséges volt. Amikor Klári belefáradt a cipelésbe - a baba mellett a nehéz csomag is húzta -, vezetője segített neki, hol az egyiket, hol mindkettőt elvette tőle egy ideig. Mikor mindketten kimerültek a lassú és nehéz menetelésbe, a hontalanok megpihentek, amennyire tudtak és amennyire lehetett a hideg, vizes földön. De nem sokáig. Menniük kellett azért is, hogy a baba fel ne ébredjen. Pár órába telt, amikor végre az első osztrák falu határához, Deutchjahrdorfhoz értek. Igen vigyázva egy házhoz mentek, ahová a magyar vezető minden jel nélkül úgy nyitott be, mintha a magáé lett volna. Mindkettőnek szüksége volt arra, hogy kicsit pihenhessenek, tisztálkodhassanak és ehessenek. Mindketten teljesen ki voltak merülve. Ahogy voltak, azonnal le is feküdtek a különböző lócákon. Mire a ház felébredt, és az újonnan érkezettek is felkeltek, már világos volt és az élet kinti zaja összevegyült a mindig erősebbé váló belső zajokkal. Mindenki természetesnek vette a hajnalban jöttéket, senki semmit semmiről nem kérdezett. Az emberek állatokat készítettek elő a napi munkára úgy, mint minden más napon. A fő dolog volt Kláriék számára elkészülni az út következő és veszélyekben nem kisebb részére. Át kellett menniük az orosz zónán Bécsbe, ami egy pár órás autóbusz utat jelentett kitéve az orosz katonaság és osztrák rendőrség váratlan vizsgálatainak.

Klári kísérője többször is kiment az autóbusz megállójához, hogy megfigyelhesse az ott levő oroszok és osztrák rendőrök viselkedését, az utasok magatartását. Amikorra eljött az ideje az indulásnak, és már a vezető is a kormánykerék mellé ült, akkor megérkezett a kis család, Klári, a baba és a „férj” az induló buszhoz. Az éjszakai gyaloglás és cipekedés fáradalmát mutató és betegnek is tűnő kismamát még az oroszok is sajnálták és segítették a felszállásnál. Így, legalább ennél a pontnál minden szépen ment és remélték is, hogy Bécsig már nem lesz igazoltatás. Egy állomásnál ugyan feljött az orosz és osztrák együttes egy pillanatra, de nem igazoltattak senkit, és attól kezdve már megállás nélkül érkeztek meg Bécsbe. A franciák által elkészített személyazonossági igazolvány látszata is elég volt megnyugtatni a hatóságokat az osztrák oldalon. A kis csoport Klári kísérőjének bécsi házába ment, és Klári ott várt rám addig, amíg én meg nem kaptam a sikeres bécsi érkezés hírért. A hír, amit nekem küldött a bécsi magyar kísérő ugyan csak annyi volt, hogy noha megérkeztek Bécsbe, az orosz zónán majd csak a nap forgalmasabb idejében és csak velem együtt jön majd át Klári is. Én megkönnyebbült szívvel, de ennek a későbbi időnek tudatával követtem Klári kísérőjét a házához. Odaérkezésünkig el is mesélte a szökés történetének részleteit, én nem tudtam, nem is akartam kérdéseimmel

Hídon innen és túl

megszakítani az elbeszélést. Örültem a hallottaknak.

Talán fél óra alatt meg is érkezünk a házba, ahol bemutatott a feleségének és egy szobaajtóra mutatva arra kért, hogy ott várjam meg őt, mindjárt jön utánam. Mindezt természetesnek vettem és benyitottam a mutatott szobába. Az első pillantásom Klárirra esett, aki ott volt a kisfiammal. A boldogság könnyeivel egymást öleltük szótlanul. A boldogság, a viszontlátás melegsége tartott mindhármunkat együtt összefogódzva. Istvánka biztosan nem tudta, mire vélni a történetet, ő csak az édesanyja boldogságát érezte és ez tartotta nyugalomban. Az első szó, ami elhangzott részünkről, a hála szava volt, utána a fogadalomé, hogy soha, de soha többet nem szakadunk el egymástól.

Amit Klári vállalt a családért, sikeresen keresztül is vitte. Az ő tettevel lehettünk társa a jó Istennek, hogy sűrű tartó valóságként éljük a kapott gyönyörű ajándékot. Ennek köszönhető a 65 évünk.

SAVANYA ISTVÁN
KARÁCSONY

Pazar fenyővázak
Hószakállú házak
Kelt tésztákon mázak
Ajándék-kincs lázak
Csendben körülnézek
Időket idézek
Angyalhangok mézek
Gyermekrajt ígézek

Gyertyafényben ázik
Ágon dísz hintázik
Csillagszem káprázik
Szív számol el százig
Új hold tilinkózik
Éjfélbe gubózik
Kisdednek adózik
Lassan elhajózik

Calgary, 2003. december 9.

Béni-Nyerges Olga
Az utolsó előtti
szó jogán

KAPHATÓ
BÉNI NYERGES OLGA
AZ UTOLSÓ ELŐTTI SZÓ JOGÁN

TORONTÓBAN A

PANNÓNIA KÖNYVESBOLTBAN

300 St. Clair Ave. W., Toronto, Ontario

Tel.: 416 966 5156

Magyarországon: LÍRA KÖNYVÁRUHÁZAKBAN

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAKBAN

VESZELY FERENC

MISKA JÁNOS: TÚL A HÍDON

Miska János a pomázi Kráter kiadó szép kivitelezésű, keménykötésben megjelent könyve inkább újabb, mint új, mert nagyon sok, már régen megjelent írása került a válogatásba. Viszont az anyag maradandóságát bizonyítja, hogy az évek során semmit sem veszített sem érdeméből, sem érdekességéből.

Mi több, a hatvanas években írott novelláit az elmúlt pár évben a Fraser Egyetemen a kortársi világirodalmi kurzuson tanítják, olyan írókkal együtt, mint Franz Kafka, Vlagyimir Nabokov, Jerzi Kosinsky és mások. Ezzel kano nízálva lettek.

Bevallom, a Túl a hídon cím helyett én inkább "Az Óperencián innen és túl" címet adtam volna ennek a mesés kötetnek. Az újrakiadást jó dolognak tekintem, mert azt hiszem, Miska – és általában a kanadai magyar irodalom – több figyelmet és nagyobb olvasótáborért érdemel, mint amit eddig kapott Magyarországon. A politikai változással összefüggő érdeklődés a hazától valamilyen módon elszakadt vagy elszakított magyarság iránt üdvös dolog. Csak dicséret és köszönet illetheti mind a szerzőt, mind a kötet magyar kiadóját ezért a hiánypótló munkáért.

A kötetbe foglalt húsz rövid vagy rövidebb történet oda-visszalép az Óperencián innen vagy túlra, Miska falujából, gyerekkori vagy városi és egyetemista emlékeiből Kanada valamelyik magyarlakta városába. Akárhog játszódik a történet, itt is, ott is magyarokról szól. Itt is, ott is kiviláglik a szerző újságírói képzettsége, lényegét kereső, de a részletekre gondosan figyelő szeme, néha ízesen parasztos, de sohasem paraszti nyelve. Ezekkel párosul emberi érzékenysége, karaktereinek lelkébe világító, az adott helyzeteket helyesen értékelő írói tehetsége. Egyetlen története sem szerelmi történet, de mind romantikus. Ugyanis Miska romantikus lélek. Ugyanakkor a gazdag részletezés és a gondos leírások szinte tudományosan dokumentális jelleget adnak minden leírásának. Témájában is változatos a könyv, gyerekjátékoktól a templomi miséig mindent érint. Mindenki talál e könyvben magának való történetet, aki belelapoz. Ízelítőül hadd idézzük az "Otthon, tavasszal" című elbeszélés néhány részletét.

"Az évszakok változásával együtt megélnékült a falunk élete. A hosszú tél után új erőbe szökött az élet. Magasabban szálltak a felhők, hangosabban füttyültek a madarak a fákon, szívélyesebbek lettek az adjon istenek az utcán. Tavasszal kezdetét vette az udvarokon a hangos kalapálás, surdigálás, csiszolgatás. Lekerültek a tornácok gerendáiról az odaakasztott szerszámok, a kapák, gereblyék, a kaszák. A gazdák éket vertek a meglazult nyelekbe, ráspollal kiélezték az ásókat, csákányokat, kapákat. A fészterben porosodó ekéről leszerelték a laposvasat, a csoroszylát, s Mankó Lajos kovácmesterhez küldték a gyerekekkel, élezésre. Megvizsgálták a szekereket, kicserélték a saroglyákban a

meglazult fogakat, új szeget vertek a járom bélfájába. Elővették a kamrából a kenőcsös dobozt, kalapáccsal kiütögették a szekérből a tengelyvégszeget, s megkenték – ahogy mondani szoktuk volt – a kereket.

Sor került a porta rendbehozatalára is. Elgereblyéztük a szérút, kisépértük az első udvart, megjavítottuk a tornác mellett a stakétlit. Kiigazítottuk a ház előtti járdát, kitisztítottuk az árkot és a híd alját, hogy a hólé szabadon lefolyhasson.

Mielőtt elkerültünk otthonról a városi iskolába, nekünk is részünk volt a napi ténykedésekben. Segítettünk a favágásban, a szőlőnyitásban, a venyigehordásban, a kukorica, a krumpli ültetésében, a kapálásban, az egyelésben. Munka közben izgalommal vártuk az ünnepnapokat. Szent György nap reggelén processzióba álltunk a templom udvarán, és harangszóra kivonultunk, hangos énekszóval, zászlólengetéssel, ki a határba, végig a debreceni utcákon, el a temető mellett, ki a orbáristába, búzaszentelésre.”

A továbbiakban részletes leírást találunk a tájszólások szertartásáról (a fül fil, a pénz pínz). Megtudjuk, hogy “a kikelt vetés mesgyéjén ájtatosan folyt a szertartás, az idősek rózsafüzérrel átfont énekeskönyvet szorongattak eres kezükben.” Perspektívát is kapunk: “A munkarend semmit sem változott nálunk az évszázadok folyamán. Őseinkhez hasonlóan, három fordulóban műveltük a határt – kalászos, ugar, kapásnövény – háromszori szántásba vetettük a gabonaféléket, kétszeresen kapáltuk a krompét, vagyis burgonyát, a hüvelyest, a kukoricát, ami nálunk tengeri volt.”

A figyelem olyan mindenre kiterjedő, hogy száz év múltán, a földgolyó másik oldalán, ha valaki egy élő skanzent akar létrehozni és működtetni, megteheti e leírás alapján. Hasonlóképpen, ha egy kutató falusi kultúránk után érdeklődik, mindent megtud, amire kíváncsi lehet. Nemcsak kívülről, hanem a belülről, a dolgok lényegét. Figyeljünk meg a kaszálás műveletének leírását!

“Jó érzék kell a kaszáláshoz. Ritmusból áll minden mozzanata: a lábból indul ki és halad fölfelé, a törzs alsó részén át. A csipő enyhe, félkörívű mozzanata a hátgerincen végig gépies lendületet ad vállnak és karnak. A kasza, mint a test tartozéka, sima suhintással lendíti a lenyisszantott füvet jó kövér rendekbe. Ezekből lesz pár nap múlva az illatos széna.”

Szívbemarkoló az inség érzékeltetése. “Május végére, június elejére már fogytán volt a legtöbb családban a zsiradék... A kamrában felseperte anyánk az utolsó szem rozst, amiből kenyérliszt lett. Gondterhes arccal méregette a süppedő liszteszsákokat. S ha maradt még kevéske szalonna és sonka a pendelyes kéményünkben, egyre vékonyabb szeleteket nyisszantott le belőle, hogy jusson az aratásra és a gabonabehordásra is. Az idej baromfi még nem nőtt meg vágásra, a hentesüzletből meg jó ha vasárnapra futotta kilónyi húsrá. Az oroszok bevonulása után, a nagy adóztatások és erőszakos tagosítások idején, hogy ezzel is megtörjék az egyéni gazdák gerincét, rendre becsukták a falvakban a

mészárszékeket, és nélkülözés közepette építettük a szocializmust. Ma is elszorul a szívem arra emlékezve, hogy miután, mint a kisujjam, kiszabadultak szüleim a termelőszövetkezetből, melyben dologkerülők és hozzá nem értők ragadták magukhoz a vezetést, apám csendesen elmondta a nap végén, hogy három almával kaszált egész nap.”

... Miska jóindulatú, békeszerető ember, nem beszél gyülelettel azokról sem, akik megérdemelnék. De elmondja hitelesen, ami történt... Két hazai elbeszélésnek átér a lába az Óperencián. Az egyik, az Anyai levél, édesanyja aggódó szeretetét örökíti meg tengerentúlra menekült gyermekei iránt, a másik a „Hazajáró.”

A két világ között nagy a távolság. Az anyai szeretet át tudja hidalni ezt, a politikai kultúra áthidalását azonban a Hazajáró-ban másképpen ismerjük meg...

Az irónia fontos, néha az egyetlen fegyver a hatalom ellen. A nevetés fiziológiája feloldja az áldatlan helyzetben élők feszültségérzetét. Miska kanadai történeteiben gyakran használja az iróniát, amely az ő esetében azonban nem a humoristáé, nem is a mesemondóé...

A kötetben olvasható történetek együttesen bizonyítják szerzőjük azon, a „Hazajáróban” kifejtett meggyőződését, hogy „a nagyot, az egészet, csak a kicsin keresztül lehet jól megismerni.”

Kamloops, 2011. november 10.

„Én mindig író szerettem volna lenni. Igazi, nagy író, mint Móricz Zsigmond, vagy legalábbis mint Veres Péter. A vágy nagyon korán jött, gyerekkoromban. Voltak idők, mint az a borús december végi délután is 1956-ban, amikor búcsút vettem szeretteimtől, hogy megingott bennem az eltökélt szándék. Később azonban újra visszatért, meghatározott erővel...”

„Elbeszéléseit a nosztalgia és a lelke mélyén lappangó irónia és lemondás, míg a kanadai tárgyúakat a gyors asszimilálódás elleni küzdelem jellemzi” – Fias György

MISKA JÁNOS

MINDENSZENTEKI VÁSÁROK

Ma Mindenszentek napja van. Az alacsonyan szálló felhők, a folyamparti kopaszodó fák, s a préri halványkék világa a régi emlékek Mindenszentekjeit juttatják eszembe: a sárguló akácokat a temetőhegyen, a hamvas levelű őszirózsákat a kiskertekben, s a díszes törzsű gyertyákat a sárga hantú sírokon.

Visszaemlékszem az otthoni mindenszenteki vásárookra. Az emberek kora hajnalban a nyakukba vették az országutat, vásárra hajtották a teheneket, hogy azok árából téli ruhát vásárolhassanak a gyerekeknek, és hízőnak valót karácsonyi dísznóvágásra. Az én emlékezetemben úgy egybe tartozik a két fogalom, Mindenszentek és a vásárok, mint a kakas kukorékolása a hajnalhasadással.

Borongós őszi délutánokon, mint ez a mai is, megkondultak a toronyban a harangok. Előbb a nagy, utána a két kicsi, majd mindhárom együtt. Az álmos denevérek ijedten röppentek ki a templom padlásáról, a gondnokok pedig úgy terelgették a népet a templom udvarán, mint juhász a nyáját. Minket, gyerekeket négyesével előre küldtek, két oldalra, külön ültek a felnőtt lányok és fiúk. A kegykép mögé az éltes embereket, s a legvégére a fehérszínű, kezdve a fiatal menyecskektől a hajlott hátú öregasszonyokig.

A zászlók ritmusosan lengtek az őszi szélben. A falu megtelt a harangok rézhangú zúgásával és a processzió halottakat idéző énekeivel. Mi olykor-olykor kiugrottunk a sorból, előre futottunk a temető irányába, ahová a körmenet igyekezett. A kékes távolságból úgy tűnt a gyülekezet, mint egy fekete sereg. Fekete miseruha a papon, fekete zászlók a szélben, s feketébe öltözött hívek, ajkukon gyászos énekekkel:

*A Te nyugalmadban, U-uram,
Hol minden szentjeid megnyugszanak...*

A mindenszenteki vásár már kora hajnalban mozgósította a népet a falunkban. Kotyogó kerekű, üres szekerek sorakoztak egymás után a kanyargós úton, két oldalt pedig jószágot vezető emberek igyekeztek Nyírbátorba.

Én is sokat jártam ebben a vidéki városban apámmal, amikor még megvolt a szatócs üzletünk és a Pista nevű lovunk. Az elhaladó utasok gyakran tréfálkoztak – mert apámmal, akit majdnem mindenki ismert a környékben, lehetett tréfálkozni –, hogy tartsuk a ló száját erősen, nehogy elragadjon bennünket!

Dehogyan ragadt el! A mi Pistánkat kevesen látták ügetni. Nagyon unatkoztam a rázós szekéren, mert apám nem tulajdonított fontosságot a beszélgetésnek. Néha megkérdeztem tőle:

– Apám, hány kanyart kell még menni?

Apám letette az újságot, melynek fejléce alatt egy szántóvető ember tartotta az eke szarvát, előre nézett, majd hátra, s fontoskodva megjegyezte.

– Negyvenkettőt!

Tréfa volt ez, mert minél több kanyart hagytunk magunk mögött, ő annál többet jósolt hozzá.

Hát ide mentek a népek Mindenszentek napja előtt.

Egyik alkalommal apám is behajtott Mancit, az egyik tehenünket, hogy legyen miből friss portékát hozni az ünnepekre az üzletbe. Kora hajnalban kelt, megetette Pistát és a teheneket. Miután elvégezte az istállóban a dolgát, bejött, megmosakodott a vederből, futtából elmondott egy imát, s elfogyasztotta az anyánk készítette reggelit. Aztán „Istenem, segíts!” szóval elbúcsúzott tőlünk. Kivezette Mancit, levette róla a láncot, a tornácfához dobta nagy csörömpöléssel, olcsó csepű kötelet kötött rája. Nekiindultak, de Mancit, mintha megérezte volna sorsát, megmakacsolta magát.

Mi, gyerekek, kikeltünk az ágyból, s az ablakon keresztül néztünk ki az udvarra, sajnáltuk Mancit, a család régi kedves tagját. Szegény pára szomorkás ábrázattal nézegetett vissza, mintha tőlünk és a meleg istállótól akarna búcsút venni. Mikor becsapódott mögöttük a kisajtó, elfogott bennünket a sírás.

– Majd vesz apátok másikat tavasszal – vigasztalt bennünket anyánk.

Az utcán a tehén megmakacsolta magát, szétvetette mellső lábait, a hátsókat begörbítette. Apánk kedveskedve szölongatta, a fejét simogatta a két szarva közt. Szerettem volna utánuk szökni, mert számomra Nyírbátor jelentette a világ közepét. Sokszor órák hosszat ott álltam a tölgyes parkban, a városháza előtt, mialatt apám a Lefkowits nagykereskedésben válogatta a portékát, és le sem tudtam venni tekintetem arról a magas toronyról, melynek párját nehéz volt elképzelni. A bevásárlás után apám a hentesüzletben vett egy nagy szál kolbászt, ferdén felvágta, s jóízűen elfogyasztottuk, finom ropogós zsömlével és péki sóskiflivel.

De leginkább a mindenszenteki vásár vonzott engem, ahová messze földekről jöttek a hentesek és a lakkos csizmás kupecsek.

– Na, mennyiért csúfolja ezt a csúnya öreg sátozt? – bele csapva az eladó tenyerébe, alkudoztak.

Ma már jól tudom, hogy e híres vásárokból nem azért mentek, hogy a városháza büszke tornyát bámulgassák, és este, ha jó vásárt csináltak, ha rosszat, egymás vállába ölelkezve végignótázzák a falut. Az eső egész nap verte a vásárosokat, az eladók gémberegett kézzel tartották a hátukat púposító jószág kötelét, mialatt a kupecsek jártak, hangosan alkudoztak.

– Hé, szomszéd, nem gondolta még meg magát?

Az eladó körüljárta a tehenét, mintha most látná először. Gondolkozott, kalkulált.

– Kétszáz pengőnek alatta nem eladó – válaszolt.

Erre nagy csoport ember jött, hosszú hajjal, nyakukon feltűrt kabátgallérral. Ócsárolták a tehenet, ahogy csak a nyelvükre jött.

– Ezért akar maga kétszáz pengőt?
 – Öreg ez szegény, mint az országút!
 – A fogai ki sem látszanak az ínyéből.
 – Boldog isten, hogy is tud ez járni a kajmós virgácsain?
 – Ád ez két deci tejet, hallja-e? Hisz a tejmirigyei teljesen fel vannak száradva. – Aztán a kupecnek. – Ne adjon érte százötvenet se, jó ember, ha van egy kis sütnivalója.

De nem kellett őket komolyan venni. Hajcsárok voltak, s azért kaptak húsos napszámot a kupecektől, hogy leverjék a jószág értékét. Az eladót is sokan ismerték, oda sereglettek, dicsérték a tehenet, az egyik bele is csípett a jószág vékonyába, mire szegény pára nagyot ugrott.

– Na, látja, kedves uram! – mondta a kupecnek. – Lerúgja ez a gerendát is az ólban.

Ígértek érte kétszázat, meg annál is többet, verték fel az árát, mint árverésen. Ettől a hajcsárok elsomfordáltak, ámbár ismerték ők ezt a fogást, vele járt a vásárok etikájával. A kupec azonban háromszor is visszajött, ha kedvére való volt a jószág, s újból belecsapott az eladó tenyerébe.

– Száználcvan, vagy áldja meg magát a Kisjézus!

*

Mindenszenteki vásárok...

Úgy élnek az emlékezetemben, mint feledhetetlen drámai események. Egész nap kihalt volt a falu, csak alkonyat táján kezdett megindulni az élet. Jöttek haza a vásári népek, hangosan beszélgettek szekereik tetején, feltúrt gallérjaik mögül. A kémények füstje fátyolosan ereszkedett a nyirkos földre. Gyerekek futottak apjuk elé.

– Édesapám, hozott-e vásárfiát?

– Jaj, dehogyan hoztam, dehogyan hoztam, gyermekeim. Összeverekedtek a vásári zsidók. Én is alig tudtam elszaladni. Jaj, jaj, még most is hogy fájnak a lábaim.

Aztán nótázók jöttek, sáros csizmájukkal rugdalták a taktust a korhadt deszkakerítéseken:

*Korcsmárosné, van-e bora ja pincébe’,
 Hozza jide, mind megiszom ma jestére...*

Mi az ablak előtt álltunk, és visszafojtott lélegzettel hallgattuk a nótázókat, akikbe az ördög bújt „ma jestére”. És azt lestük, apánk vajon melyik csoporttal érkezik haza?

Másik banda is jött, nótaszóval. Egyikük belekapaszkodott a kisajtónkba és úgy rázta, mintha sarkáról akarná letépni. Tele tüdőből szidta a gazember kupecot, hogy száradjon le a karja, mert olyan cudarul becsapta őt. A többiek rimánkodtak neki, kérlelték, testvér, az ég szerelmére, ne csinálj ilyen cirkuszt a falu színe előtt. Aztán magára hagyták, s nótázva tovább mentek:

*Ha berúgok, vegyen fel a két karjába,
 Lánya mellé fektessen le ja díványra...*

Elhaladtak a kapunk előtt, vártunk egy kis ideig. Ha nem hallottunk dübörgést a tornácon, megkönnyebbülve vártuk a harmadik, negyedik, az ötödik bandát. Egyikkel apánk is hazaérkezett. Őt azonban nem hallottuk énekelni, legalábbis a házunk előtt nem. Bejött, jó estét köszönt. Volt kedves szava anyánkhoz, hozzánk is. Elmondta, hogy Mancit egy Nyírgelsére való jóra való ember vette meg, ami megvigasztalt bennünket. Elfogyasztotta a vacsoráját. Aztán a meleg ételtől felkavarodott benne az ital, arca elfehéredett, ült a karosláda végén, s többé nem lehetett kihúzni belőle egy szót sem. A zsebében matatott, komoran nézett maga elé. Egyszer csak hirtelen felállt, nagy lendülettel odacsapott a petróleumlámpához. Azzal, mint magát kitombolt orkán, elcsendesült. Leült, hallgatott. Megkérdezte, elkészítettük-e a házi feladatot. A választ félig megvárva, levetette a vizes ruháját, anyánk megvetette neki az ágyat, betakarta, s hamarosan elnyomta az álmot. Ahogy a tűzhely piros nyelvű lángja megvilágította az arcát, a római katona képét juttatta az eszembe, a katekizmus könyvünkéből.

Mialatt anyánk felseperte az üvegdarabokat, mi csendesen ültünk a karosládán, mit sem érte azokból a gázsi erőkiből, amelyek a sötétséget előidéztek.

Igen, ma Mindenszentek napja van otthon is.

A népek talán az alkonyatnak ebben az órájában szállingóznak haza a temetőből, miután rendbe tették elhunyt hozzátartozóik sírját. És most égnek a gyertyák az ablakokban, annyi szál, ahány a halottja a családnak, s az aranykeretes szentképek előtt imádkoznak a lelki üdvükért.

Az imádság után megvitatják, hogy kinek a sírja volt legszebben feldíszítve. Vannak ott olyan emberek, akik valóságos szobrász kezekkel formálják a nedves sárga földet piramis alakba, téglalap alakba, koporsó alakba, egyenes vonalú átlókkal, vagy homokkereszttel a tetején, különböző díszítményekkel az átlók és keresztek körül, fehér kötörmelékéből, apró darabokra zúzott szódavizes üvegekből. Az asszonyok és lányok virágkoszorúkat helyeznek a sírokra, díszes törzsű gyertyákat a fejfákra, melyek vibráló fényétől olyan lesz a temető környéke, mint az égbolt a maga, csillagmiriádjaival.

Én meg itt állok az ablak előtt, az emlékekbe mélyedve, mintha az elmúlt Mindenszentek ősi jellegét fürkészném. De hol találhatom azt meg ebben az idegenségben, ahol a harangok zúgását elnyeli a feneketlen préri, apám pedig, lecsendesülve, feladta a szegénységgel folytatott szívós harcát, melynek drámai megnyilvánulása egy-egy lámpa darabokra hullását idézte elő.

Anyám a helyi eseményekről ír színes leveleiben, melyekben megbújik az öregedés, a fáradság érzése, s az apám készülő leveléről. De tudja Isten, jobb szeretném, ha nem írna, mert levelével csupán megzavarna képzeletemben, melyben olyanak építem majd fel őt, amilyen valójában volt: a szegénység ellen küzdő óriás.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:

NYELV ÉS LÉLEK*(részletek)***Halhatatlanságunk**

Valaki egy társaságban elmesélte, hogy egy újságban ezt olvasta: „Úgy szerette az urát, hogy tejben-vajban fürösztötte meg.” A társaság egyszerre hahotázni kezdett, egy igekötő miatt. Senkinek se kellett magyarul, hogy akit szeretünk, azt tejben-vajban fürösztjük, de akit tejben-vajban fürösztünk meg, és kiteszünk ilyen fölöttébb kényelmetlen gyötrelmeknek, talán nem is szeretjük. A nyelv ennél fogva nagyon pontos is. Amikor anyanyelvemen kijelentem, hogy nem, akkor nem vagyok egyszerű, hanem máris roppant bonyolult vagyok, mert nem azt mondtam: ó, nem, vagy: dehogy, vagy: egyáltalán nem, vagy: ellenkezőleg, hanem minden más értelmet kizárva ezt jelentettem ki kerekén: nem. Gondolják meg, milyen különbség van e két igenlés között: igen és: ja igen. Ha beszélünk, mindig csak az a célunk, hogy ily hiánytalanul közöljük önmagunkat, s ez nemcsak; a kifejezés művésznél: a költőnél, hanem bármelyik embernél is nem pusztán gyakorlati cél, hanem sokszor szinte öncél, önmagában is kielégülés, boldogság és üdülés.

Egy példát hozok föl. Ágyban fekszem, és lázam van. Valaki a szobámba lép, s azt kérdezi tőlem, hogy beteg vagyok-e. Az illetővel nem óhajtom közölni a tárgyilagos tényt eszperantóul: Mi estas malsana, vagy franciául: je suis malade, vagy angolul: I'm ill, vagy spanyolul: Soy enfermo, vagy olaszul: Sono ammalato, vagy németül: Ich bin krank. Ez egy tény észlelése. Több nála a hallgatás. De ha véletlenül egy magyar toppan szobámba, s megkérdezi: Beteg vagy?, ezzel már szívesen társalgók végtelen lelkemnek megfelelő végtelen változatossággal, mely betegségem fokát és lelki állapotomat egyszerre jelzi, olyan billentyűzetten, melynek százezernél több a billentyűje, s a lélektani helyzethez és a köztünk levő kapcsolathoz mérten millió és trillió a hangszíne.

Ennek a látogatónak a szükséghez képest azt felelem: Beteg vagyok, ami egyáltalán nem azt jelenti, mint a fönti több nyelvű mondat, mert látogatóm tudja és idegeivel érzi, hogy ez a felelet a kérdésének állító formában való ismétlése bizonyos hidegséget vagy nyugalmat jelent, azzal szemben, hogy így is válaszolhatnék. Felelhetném azonban azt is: Igen, semmisen és közönyösen, vagy: Aha, kedélyesen, a betegségem jelentéktelen voltát hangsúlyozva, vagy: Ühüm, kesernyés dévajssággal, vagy: Breteg, csibészesen, vagy: Ojjé, diákosan, vagy: Cefetül, ízléstelen vaskossággal, vagy ezt is felelhetném: Dögrováson vagyok. Más nyelveken is tudom körülbelül, hogy mik ezek az árnyalatok.

De mit érek velük, ha az árnyalatoknak nem ismerem a múltját, a napi árfolyamát, mert a nyelvekben a szavakat mindennap újra jelzik a tőzsdén, s főképp ha nem ismerem, hogy válaszom vegyi anyaga, melyet egy lélekbe dobok, milyen csapadékot kelt majd ottan. Az ilyen nyelv nem nyelv.

Csak a másik a nyelv, az anyanyelv, az emberhez méltó érintkezés, a lélekcseré, mely annyira feldühít, hogy talán azonnal meg is gyógyít.

Az a nézetem, hogy csak anyanyelvünket érdemes beszélni. Mindenkinek a magáét. A többi nem alkalmas a lélek kifejezésére. Én legalább bármely kolostorban szívesen lennék karthauzi barát, ahol szerzetestársaim nem magyarok. Mit érdekel, hogy ezen vagy azon a nyelven hibátlanul tudok-e fogalmazni. A fogalmazást megvetem. Az, hogy anyanyelvemen írok, nem fogalmazás, hanem a lélek lélegzése, a legközvetlenebb közlés, szabad úszás, Ösztön és élet.

Évekkel ezelőtt, amikor Hágában egész nap négy-öt nyelven kellett tárgyalnom, vitatkoznom, este elcsigázottan rogytam le egy kávéház bársonypamlagára. Hogy ne legyen egyedül, magammal vittem egyik barátomat. Ez a barátom magyar volt. A sok meddő povedálás után már nem tudtam volna egy külföldivel együtt lenni. Órákig füstöltünk és feketéztünk, anélkül hogy egy szót is szóltunk volna. Egymásra meredtünk és hallgattunk, kettesben. Hallgatásunk pedig nem holmi nemzetközi csönd volt. A mi csöndünk volt ez, mely mögött nyelvünk szelleme lappangott. Magyarul hallgattunk. Ez a hallgatás pedig, mely nemcsak némaság volt, nemcsak a beszéd hiánya, hanem valami kézzelfogható és tartalmas is, fölpezsdített bennünket.

Azok, akik szeretnek a jóslás felelőtlen mesterségével foglalkozni, mostanában gyakran mondogatják és írogatják, hogy a nemzeti nyelvek - az anyanyelvek - a közlekedési eszközök gyorsulása, a rádió, a mozi által egy messze, nagyon messze jövőben mind el fognak tűnni a föld színéről, és az emberiség leendő egységes világnyelve fogja helyettesíteni őket. Hogy ezt egy magas szempontból kívánatosnak tartom-e, arról nem tudok nyilatkozni...

A nemzeti nyelvben, mely bensőséges árnyalatával és szólásaival nemzedékről nemzedékre öröklődött, valamiképp még kifejeződött a tömegek egyénisége, s a tömegek halhatatlansága. Ha a nemzeti nyelv helyett egyetlen nyelv uralkodnék a világon kényúrként, akkor a tömegek egyénisége elpusztulna, s vele együtt a tömegek halhatatlansága is, melyek akár tizenkéthetmillióból, akár százhetvenmillióból álltak, mégis egy meghittebb közösséget jelentettek, mint az egész. Az úgynevezett világnyelv, mely mindenkié lenne, valójában senkié se lenne...

Beletörődöm abba, hogy megsemmisülök. De nem tudom elfogadni, hogy szellemiségemnek legalább az a töredéke ne maradjon utánam, melyet valaha átítattam lelkemmel, s hogy miután lélegzetem mindörökre elakad, legalább azok a szavak ne lebegjenek sírom fölött, melyeket egykor a leheletemmel mozgattam, az anyanyelvem, a legközelebbi testvéreim beszéde, a lélek beszéde, mely minden elmúláson túl is olyan, mint a családi folytonosság dallama. Úgy érzem, hogy az élet e nyelvi túlvilág nélkül aljasan állati volna, s a halál még vigasztalanabb, még sötétebb.

CSAPÓ ENDRE

MEDDIG MAGYAR A MAGYAR, IDEGENBEN?*Megjelent az ausztriai Magyar Élet 2011. okt. 13-i számában
(Részletek)*

Először arra feleljünk: mi a magyar, ki a magyar?...

Kizárjuk a fajelméletet, az állampolgárságot, a születési helyet, és talán a magyar nyelv használatát is. Nem vesszük figyelembe azt a rossz szokást, hogy aki nem tetszik, megtagadjuk tőle magyar voltát. Amihez viszont neki joga van, tehát: magyar az, aki annak vallja magát... Mondhatnánk: lélek dolga, amennyiben a lélek a közösségi kultúra éltető eleme. Aki magyar kultúrkörben nevelkedett, az magyarnak érzi magát, akkor is, ha felnőttként élete javát más országban, nem magyar állampolgárként éli le...

Az eddigiekkel bizonyára mindenki egyetért. Az élet menete azonban további kérdéseket vet fel, annak során, hogy a közfelfogás szerint a magyar kultúra alapja a magyar nyelv tökéletes ismerete. Természetesen ez csak magyar középiskolában érhet el az államhatárokon kívül élők részére. De a magyar kultúra szívóssága fölismerhető sekélyes nyelvtudás esetében is, tovább gondolva, a származástudat túléli a nyelv elvesztését is. Erre sok példát találunk. Kimagasló a magyar apától, francia anyától született Ives de Daruvar, magas rangú francia gyarmati tisztviselő, történész, aki tisztán származása tudatában, magyar nyelv ismerete nélkül, magyar környezeti emlék nélkül, már mint Franciaország egyik háborús hőse, könyvet írt Trianon ellen, ami Párizsban jelent meg természetesen francia nyelven.

Ez a példa Illyés Gyulának ad igazat Szitnyai Zoltánnal szemben, aki a nyelv elvesztését végzetesnek ítélte egy írásában, még a hatvanas években. Érdekes követni ezt a kuriózumot, Szitnyai – a századelőben népszerű és neves magyar író – már emigrációban megjelent „Illyés Gyula Párizsban” című írásában.

Felemlíti Szitnyai, hogy a Budapestről ... ingyen szétküldött képes újságban – „amely lapot a magyar emigránsok hazacsalogatónak nevezték el” – Illyés, akit egyébként nagyon tisztel, úgy nyilatkozott, hogy „a dísztermek ünnepi falairól le kell venni Kölcsey jelmondatát: »Nyelvében él a nemzet!«”

„Éppen most – kérde Szitnyai –, amikor egy jövevény és kapzsi nép hárommilliónyi autochton magyart ítél nemzethalálra Erdélyben, s ítéletét elsősorban nyelve elnémitásával készül végrehajtani? Érthető döbbenet. Hiszen ez a költő, a magyar költők közül egyetlen, aki 1945-ben feljajdult »a nyugatra futó áradatért«, amellyel »csobog« az ország vére is, »Mit ér magában az üveg, ha a bora kidül?« Íme, itt vannak ők, akik »kidültek«, akiket a német szakadéktól féltett, és akiket térben még távolabbi kultúra bájolt magához.”

Szitnyai itt arra utal, hogy egy beszámolót olvasott, amely Illyés Gyula párizsi látogatásáról szól. „Előtte a Párizsban élő magyarok magyarruhás gyülekezete, piros

nadrágban, kalotaszegi ujjasban műkedvelő zenészek, pruszlíkos nők, borjúszás-inges legények, és a tatárszemű szépség »oly édesen erőltetve francia nyelvét a magyar szavakhoz«. Látszólag csupa magyar, de ha beszédbe elegyedik velük, tolmács kell, hogy mindenki megértse. A költőnek természetesen illik valamit mondani.”

Majd így folytatja az emigráns Szitnyai: „Érthető, írásaiból is érezhető benső kín; emelvényre kényszerülten, nem franciául szólal meg, bár tehetné, hiszen tudósa e nyelvnek. Magyarul beszél, szíve hangszerén azokhoz, akik megértik. Így »jobbban és hamarabb eléri célját: a szíveket«. Vigasztalni akar, és talán vigasztalódni is, annak a megfigyelésnek adva kifejezést, hogy »világszerte érdekes változás alatt van a nemzeti hovartartozás fogalma ... a nemzet már nemcsak a nyelvében él. Él azon túl is. Sőt anélkül is... Sőt vannak sajátos nyelv nélküli nemzetek. Mintha még több is lehetne belőlük. Népcsoportok, amelyek rég eltűntek egy-egy nagy nyelv óceánjában, egyszerre korallszigetként kiemelkednek, közös múltat, szokást s jövőt emlegetve, vagyis nem a nyelvkülönbség elemeiből formálva közös sorsot. Ez a XX. század egyik legváratlanabb tömeglélektani tünete. Jóirányú-e, rossz-e, más megítélés.«”

Szitnyai Zoltán kemény ítéletet mond: “Kölcsey tétele nem vesztette érvényét. A nemzet, amely idegen nyelvet adoptál sajátjává, lehet ugyan nemzet, de nem az, ami volt. Mi magyarok magyarok akarunk maradni a magunk nyelvével és haza-fogalmával. Az a magyar pedig, akiben kihűlt a magyar szó vágya, és az a vágy is, hogy gyermekei magyarok maradjanak nyelvükben is, az a magyar többé nem magyar... Rokontalan kis nép vagyunk Európa egymással rokon népei közt, és nem mondhatunk le egyetlen magyarról sem, határainkon belül vagy túl, bármily messze vetődnek a világtérbe. Szívüket a magunkénak valljuk, vérüket visszaköveteljük, és elvárjuk tőlük, hogy se sorscsapás, se sorsuk boldogulása el ne feledtesse velük anyanyelvüket. A germán és szláv népek szorongató gyűrűjében hatalmi erővel soha, egyedül nyelvünk megtartásával kényszeríthetjük ki nemzeti és állami létünk ezer éven át mindmáig fenyegetett önállóságát. A magyar emigráció legszebb törekvése ezt a célt szolgálja. Sajtóval, irodalommal, társadalmi megmozdulással, és a német nyelvterület mélyén önerejéből létesített gimnáziummal és kollégiummal, amelybe tengereken inneni és tengereken túli jó magyar szülők küldik évről-évre fiúk, lányok százait, hogy magyarul tudó, művelt és jó magyarokat neveljenek belőlük. Oda menjen a költő, lássa őket saját szemével. Forró fogadtatásban lenne része.”

Íme két nagy magyar író, költő, két szemszögből nézi ugyanazt, és ellentétes következtetésre jut. Szitnyai, a költő iránti nagy tisztelettel, menteni akarja párizsi – számára érthetetlen – megnyilatkozását:

„Amit a költő Párizsban mondott, azt nem abból a podgyászból bontotta ki, amelyet a szívében hozott. Megkönyörülés váltotta ki rögtönzött szavait a gyülekezet

előtt, amelynek egy része már nem érti magyar szavát, akiknél beteljesült a »két halál« közül a végzetesebb. A versében jószólt »vég, amelyen túlról haza nép nem tért még soha«. Tragikus látomás, szomorú találkozás. A költő szándéka azonban nyilvánvaló: a magyarság egészébe ölelni azokat is, akik feledték nyelvüket, de még él bennük magyarságuk tudata, és a hazafiság valami tágabb fogalmával vigasztalni azokat, akik már felszívódtak az idegen népbe, de még megkísérti őket magyar származásuk nosztalgiája. A költő vigasztalni és vigasztalódni akart. Mindez érthető.”

Szitnyai haza iránti szeretete és aggodalma drámai rémlátásba torkollik, idézett írásának befejező soraiban:

„Az olvasó azonban, aki e sorokat írja, maga is két évtizede él a hontalanságban, és tanúja annak, hogy a nemzethez való ragaszkodás miként mállik szét azoknál, akik nem őrizték meg anyanyelvüket, és gyermekeikbe, mint eleven koporsóba hantolták múltjukat. A költő, nyelvünk tisztelt és szeretett apostola a hontalanságban is, és amit ő vall vagy tagad az romboló érvvé válhat azoknál, akikben megvan a hajlam, hogy könnyebb boldogulásukért magát a nemzetet is megtagadják.”

Szitnyai Zoltán emigrációs életünkben fáklyahordozó volt magyarságunk megtartásában. Ő tudta igazán megfogalmazni, nem a politikusok, hogy milyen értéket hoztunk magunkkal, és azt minden körülmények között ápolni kell. A fentebb idézett párizsi esetről szóló írásában mentséget talált Illyés számára, hogy zavarában, vigasztalóan szólt a nyelvüket elhagyókhoz. Sitnyai tévedett: amerikai magyarok is számontartják, hogy Illyés Gyula amerikai látogatása során, 1963-ban, hasonlóképpen szólt hozzájuk: „Mintha az idő cáfolni kezdené Kőlcseyt, hogy nyelvében él a nemzet. Nyilván látjátok, megmaradhat a nemzeti érzés, büszkeség, áldozatadás az anyanyelv tudása nélkül is. A magyarságnak el kell érnie ezt a grádust is.”

A hatvanas években mi is Sitnyainak adtunk igazat itt Ausztráliában, noha tudtuk, hogy vannak Amerikában olyan magyar szervezetek, amelyek 50–100 éves múltra tekintenek vissza, tagjaik másod-harmadgenerációs magyarok; társalgási nyelvük angol. Ma már Illyésnek adunk igazat, mert itt is felnőtt az unokanemzedék, amely tudja magyar származását, büszke is lehet rá, de – kevés kivételtől eltekintve – már csak angolul lehet vele elbeszélgetni. Ez is az élet tényei közé tartozik, de most arról értekezünk, meddig magyar, aki elment, vagy már másutt született. Egyetértsünk-e Sitnyaival („a magyar pedig, akiben kihűlt a magyar szó vágya, és az a vágy is, hogy gyermekei magyarok maradjanak nyelvükben is, az a magyar többé nem magyar”), vagy bízzuk az illetőre, esetleg erősíthetjük a benne szunnyadó származástudatot?

Ilyen tapasztalatok tükrében kell értékelnünk mindazokat, akik megajándékozták itt született gyermekeiket a magyar nyelv elsajátításával, elsősorban annak érdekében, hogy ne a jól-rosszul elsajátított angolunkkal, hanem a lélek rezdülésére is érzékeny magyarunkkal tudjunk velük teljes

értelmi és érzelmi kapcsolatot fenntartani.

Teljesen helytelen arra gondolni, hogy két nyelv egyszerre tanulása káros. Ellenkezőleg, épp a magyar nyelv az, pont az angoltól oly különbözősége miatt, ami rávezeti a tanulót mindkét nyelv szerkezetének érzékelésére, tehát jobb megértésére. Szerencsés az a szülő, akinek módjában áll gyermekét magyar iskolába járatni.

Most úgy tűnik, hogy az Óhaza komolyabban érdeklődik az eltávozott nemzetrészek iránt – mondjuk meg: végre, két elvesztegetett évtized után. A vállalás komolyságára utal, hogy meghirdették a nemzetegyesítés programját. A kormányzat érdeklődése a magyar nyelv megtartása kérdéseire irányul elsősorban...

Mi itt nagyon jól tudjuk, hogy fiaink, unokáink nem annyira az érdeklődés, hanem a kellő szókinccs és kifejezőkészség hiányában nehezen vesznek részt a társalgásban, egymás között azonnal átváltanak az iskolai műveltségük-csiszolta nyelvre... Akik itt születtek, itt éltek emlékdús fiatalságukat, nem kaphatták azt a képet Magyarországról, amit mi hordunk szívünkben... Itt kell megemlíteni a turizmus szükséges bekapcsolását a nemzetegyesítés programjaiba, ami jó szervezéssel, ezáltal önfinanszírozóvá válhat.

A nemzet nemcsak fizikai együttlét, hanem szellemi együttlét is, gazdasági együttlét is, tudományos együttlét is. Az internet alkalmas eszköz arra, hogy élő kapcsolatot lehessen teremteni emberek között, akik egyébként soha nem is tudnának egymásról. Művelődési, azonos érdeklődésű, szakmai kamarákat lehet így összehozni, működtetni anélkül, hogy valaha találkozzanak egymással. A magyar nemzet eddig még nem létező dimenzióban tudhat megvalósulni, és virtuális térben valóságos erőtenyezővé válni. Humorizálva: internacionális internet-nacionalizmus kelne életre, közös nagy akaratok megvalósítására.

Mindenki magyar, akiben él a magyar származás tudata, a magyar kultúra tisztelete, kötelességérzete a nemzet iránt. Valóban csak akarni kell.

“A különböző nyelvek melegéből keltek ki a különböző népek, melyeket az atyafiság és az együttes érdek alapján a közös szó szervezett nemzetekké.

Velünk is ez történt. A magyarságot is az atyafiság és az együttes érdek alapján a sors verte egybe; hazát a bátorsággal irányított életosztón szerzett neki, de nemzetté a magyar szó teremtette. Mint jelképes erő és hatalom, a magyar szó nekünk a legnagyobb erekye. Kegyelet, hűség és becsület illeti őt.”

Tamási Áron

„Egy kincse van minden nemzetnek adva, míg azt megőrzi híven, addig él.

E kincs neve az édes anyanyelv.”

Jókai Mór

KINGA KORANYI

FAME AND SHAME¹

I practiced my different smiles for a few minutes. "Hi. I'm Lizzie Blue. I'm 16 and I live in Toronto." I looked at myself in the mirror. "I've been singing for a year now. I have a twin sister, Claire, who is absolutely my best friend." I fake-smiled once again. Oh dear, it had to look realistic. "Our parents are perfectly happy with each other and I've got straight A's at school." I felt the smile freeze onto my face as if some peculiar form of facial surgery had been performed on me. I went on: "My boyfriend, David, and I are really happy with each other and I have amazing friends at school." After all, I couldn't possibly reveal how miserable my actual life was "I adore your show and it would be an honour to get accepted into Canadian Star." I tried blinking fast with my puppy eyes. It just all felt wrong. I shrugged my shoulders and stepped closer to the mirror. I stared at myself and watched the cold tears run down my red cheeks. "Perfect." I kept repeating louder and louder. "Perfect. Perfect. Perfect." Then my heel broke and I unexpectedly fell and hit my head on my dresser. Nothing was perfect.

*

My reality actually consisted of divorced parents and of my twin sister, Claire, who was a bitch. She was the one with the A-average, not me. She was the most popular girl in our school who hung out with the "cool crowd" and went to all the hot parties. But she was also beautiful. She was slim, had long black hair which although dyed was fairy-tale like, all the same: it was always perfect no matter what she did to it or how she wore it. Her teeth were Hollywood white and her skin was flawless. Not to mention her light-blue eyes and her dark plump lips. I used to think she got all the good looks and I got... well, the nicer name. I was a brunette with average length hair and no special facial features. My eyes were green and my cheeks blushed way too easily. I had a few pounds to lose (even though I had come a long way) and my skin wasn't flawless at all.

There was only one thing Claire couldn't do that I could. She couldn't perform. At least I liked to think that this was a difference between us. Seven months ago, she was cast as the lead role for our school show, which was a huge deal considering our school was the biggest arts high school in Toronto. I was cast in a smaller role, but on the day of the performance Claire got mysteriously sick, so I ended up doing her part. She wasn't actually sick, of course. She just couldn't handle the pressure and chickened out last minute. Those were the best two hours of my life. As I was singing, I felt weightless, as if the force of the music had lifted me into the air and had flown me off to some far away wonderland. Then, as the show was over, a random old lady approached me and suggested that I audition for Canadian Star, a singing competition on TV.

David, my boyfriend, used to be the sweetest part of my life. We got together right after this high school performance. He was tall with brown hair and blue eyes. He was simply extremely handsome. Not to mention the fact that he was one of the most popular guys at school. This, of course, really didn't matter to me, but it did make him all the more attractive, all the same. We were a very romantic couple when we got together seven months ago. Really! It was just that I had found out he had had a secret (but VERY intimate) relationship with Claire the year before. And when I started dating David, it turned out that she still had feelings for him, not to mention the fact that she still did! But truth was, that my feelings for him had faded over the past few months.

I often blamed my parents' divorce on myself, because if I had never met Vanessa, she wouldn't have been there after my performance and Dad would have never met her. Vanessa was my singing teacher, and I actually had met her eight months ago and she helped me prepare for my school show audition. Vanessa was extremely nice and sweet and I loved her, but it felt awkward seeing her with my father... Though finding out a few months ago that she was actually David, my boyfriend's mother was perhaps even more awkward. Hey, I was just looking for a singing teacher, I was never looking for all this drama!

*

Claire and I had to spend every second weekend at Dad's place. It was one of the agreements of the divorce settlement. This meant we spent two nights every second week under the same roof as David and Vanessa. So basically I was going out with my stepbrother!

I took my heels off and observed my left heel, which was perfectly broken. I guess for the actual Canadian Star audition I wouldn't wear any heels. And minus the fake smiles, too.

I headed downstairs to grab some breakfast. Vanessa was an excellent cook, unlike my mother.

"Good morning, Sunshine," Dad said, not even looking up from his newspaper. Vanessa was in the kitchen, and David was sitting quietly, enjoying his omelette. I took a seat next to him and poured some tea. Then I heard footsteps coming from upstairs. Claire took each step slowly as if she were some queen making her entrance. Well, that was just typical of her. But she did everything so utterly glamorously it didn't even look ridiculous. She was wearing a loose T-shirt that read, "Nothing is perfect except for me" in black letters with super short shorts underneath. Of course she would. Her bare legs were tanned and slim and her hair fell perfectly on her left side. David looked up for the first time that morning. He stared at her, until she finally broke the silence.

"Good morning, everyone." She smiled and walked over to the seat across from David. She sat down and poured herself some coffee. I never understood how she could just

drink strong dark coffee without any sugar or milk. Vanessa walked in and took the seat next to Dad.

“So what are you kids doing today?” Vanessa’s cheerful attitude broke the awkward silence.

“Lizzie and I are going to the Sheppard Centre Cinema,” David announced. Oh so we were? He never asked me about anything. Claire drank some of her coffee and shot David an ice-cold look. I hated how David always made a point of telling her that I was his girlfriend. I’d noticed lately that it was his way of making her jealous. Claire’s weapon was “girls’ night out,” going clubbing in really sexy dresses and then telling everyone she had hooked up with a bunch of hot guys. She never forgot to post photos of herself and her gorgeous girlfriends on Facebook. I once caught David going through one of Claire’s friend’s album, staring at a photo of Claire in a silver low-cut dress.

“Unnecessary information.” Claire smiled at David. “You don’t have to tease me with Lizzie every day,” Claire continued with a huge fake smile. What? David was teasing her with me? I was David’s girlfriend! Or at least one of his girlfriends.

“I’m not...” he frowned. “Teasing you with...” He stopped to think. “With my girlfriend.” He pronounced “my girlfriend” slooowly.

“Whatever.” Claire drank from her coffee. “Even if you were the only guy on planet Earth David, I wouldn’t date you” Claire added with a cheeky grin. What? Why was she playing evil now? But in a flirty way!

“Doubt it,” David said while whipping his mouth with a napkin. “You can’t get your eyes off me.” He smiled in the same way Claire did! Were they like flirting right in front of me? And Vanessa? And Dad?

“No, David. You’re wrong.” Claire looked into David’s deep blue eyes. She stood up with her plate in her hand. “You’re in love with me.” Dad and Vanessa exchanged worried looks, and Claire walked into the kitchen leaving a mess behind her. Nothing like a ‘cozy’ family breakfast on a Sunday morning. Right?

*

“Hey...” I greeted David a few minutes later. “Umm, what’s with the cinema now?” He looked confused. Didn’t he mention taking me to the cinema? Not as if I was in a cinema-mood, but the popcorn truly was tempting! But, hello, Lizzie! You still haven’t lost enough weight! Or would more dates with David only lead to a break-up? Not another break-up, but the break-up.

“Oh yes.” as if he were saying: oh yes, I’ll do the dishes for you? He finally realized that his two in one – almost stepsister and girlfriend was speaking to him. “Umm, Do you wanna go?” he asked. Well, he didn’t need to do me any more favours!

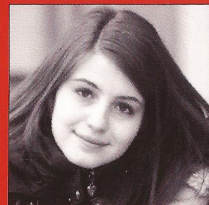
“You don’t have to.” I shrugged my shoulders. Suddenly it occurred to me that I needed to wash my hair... and shave my legs... and do my manicure. Lizzie! Hello! You’re

standing in front of your handsome boyfriend you’ve been dating for several months! Why was I thinking of stuff I usually thought about during a math test?

“How about this afternoon?” He shocked me with his answer. So we are going to the cinema. Hurray? But I really wanted to grab a new bathing suit at the mall with Diana! But he was my boyfriend.

“Okay.” I pursed my lips. “Five o’clock?” I suggested, allowing myself some time for the bikini shopping.

“Sounds great,” he said with minimal enthusiasm while trotting upstairs. Cool. So we were both excited. At least I was - about buying a new bikini! Because the thing was, since I had met David I’d lost quite a lot of weight, so I thought I’d look kind of pretty in the right bikini. And I hadn’t tried on a bikini the previous summer, when I was basically fat. And negative. And shopping was a real turn-off for me. I used to think shopping was a waste of time, and now I thought that finding the perfect pair of jeans, and finding your perfect bra was really important. I’m not saying it was normal to spend every Saturday afternoon at the mall, trying on stuff you didn’t need. (ehemm, Claire). But sometimes it was Okay. Especially when you were shopping for bikinis! After all this hard work for a bikini-body I was so excited! This also made me sad, because I used to be so thrilled about meeting David, but now I’d rather spend my time shopping for bikinis. But at least something did make me happy. God! I felt like a 50-year-old woman whose husband cheated on her, and whose only joy in life was shopping. Shopping on, umm, let’s say Fifth Avenue? Yeah. And she’d also have a 30-year-old Spanish lover. And a nanny to take care of her kids. Okay I didn’t exactly feel like that. But I would if I married David. And that would be a best-case scenario, assuming that David did make all of that money. But who really wanted to marry David, anyway?

Kinga Koranyi is a sixteen year old author who has lived in Budapest, New York City and presently lives in Toronto. She has been writing since the age of 8. Kinga’s talent lies in capturing the naked reality of everyday situations... situations to which you yourself will be able to relate to. Enjoy!

Korányi Kinga első könyvét a budapesti Nap Kiadó jelentette meg. A tizenhat éves szerző jelenleg Torontóban lakik, munkájában a tizenévesek mindennapjait mutatja be lendületes stílusban. Könyve nemsokára magyarul is elkészül. Reméljük, hogy Korányi Kingában a kanadai magyar irodalom egyik születő csillagát üdvözölhetjük!

¹Nap Kiadó, 2011

Szívekben továbbmardosó fájdalom

PÁLFI GÉZA-EMLEKNAPOK 2011. NOVEMBER 19–26.

A Jakab Antal Keresztény Kör által szervezett Pálfi Géza-emlékvéhez kapcsolódó terveknek megfelelően a *Főhajtás Pálfi Géza előtt* című, összesen 1400 oldalas könyvtrilógia 2011. november 17-én megjelenik.

A trilógia első darabja az *Emlékképek, gondolatok* címet viseli, 328 oldal és valójában egy gyűjtemény. Tartalmazza Pálfi Géza lelki naplóját és kevés publikációját (*Életrajz helyett*), a halálával kapcsolatosan a nyilvánosságban világszerte napvilágot látott vélekedéseket (*Tények és gondolatok*), tanítványai, paptársai, tisztelői visszaemlékezéseit (*Emlékképek*), bemutatja a személye iránti nagybecsülés kifejezésének egyházmegye-szerte megjelenő formáit (*Kőbe vésve*), áttekintést ad az emlékvé eseményeiről, az egyes programokon elhangzott beszédek is közölve (*Pálfi Géza-emlékvé 2011*), a *Függelékben* közread számos fontos dokumentumot, s végül egy színes képmelléklettel zárul.

A trilógia második kötetének címe: *Exhortációk diákoknak*. A 656 oldalas könyv Pálfi Géza kántoriskolai tanári éveibe, egészen pontosan az 1972 ősze és az 1979 nyara közötti tanévekbe vezet vissza bennünket és időrendi sorrendben haladva megismertet velünk nem kevesebb mint 366-ot a diákjainak elmondott buzdító beszédeiből.

A trilógia harmadik, 416 oldalas kötete az *Alkalmi szentbeszéd* címet kapta, azért, mert Pálfi Gézának az Úr és a szentek ünnepeihez kapcsolódóan, azon kívül lelkinapok, triduumok és más különleges események alkalmával elmondott prédikációiból, továbbá sorozatbeszédeiből tesz közkinccsé 140 darabot.

A trilógia megjelenését követően a Pálfi Géza-emlékvé – az eredeti terveknek megfelelően – Mindenszentek és halottak napja havában hat Pálfi Géza-emléknap megrendezésével folytatódik. A szülőfalujában (Máréfalván) és egykori szolgálati helyein (Csíkszentdomokoson, Marosvásárhelyen, Gyulafehérváron, Gyergyóalfaluban és Székelyudvarhelyen) 2011. november második felében esedékes emléknapoknak része egy Pálfi Géza-emlékműsor a trilógia ünnepélyes bemutatásával, valamint egy a Pálfi Géza lelki üdvéért bemutatandó szentmise. Alfaluban a programnak része még egy a helyi önkormányzat és az egyházközség jóvoltából megvalósuló emléktábla-állítás is a régi plébániaépület falán.

Varga Gabriella, Vencser László

BARICZ LAJOS

HOL VAN A SZABADSÁG?

Pálfi Gézára gondolok

Nem elég csak a szabadság ténye,
tudnod kell, mihez kezdesz véle,
másként csak keret, nincsen tartalom,
raboskodhatsz benne – szabadon.
Hol van igazi szabadság?

Ahol a lélek szabadon szárnyal
és póráz nélkül a gondolat,
ahol mondhatod félelem nélkül
az örömet és gondodat –
ott van igazi szabadság.

Ahol nem számítják be a múltat,
s nem kérdezik meg, kik az ősök,
hol a személy méltósága számít;
akik élnek, azok a hősök –
ott van igazi szabadság.

Hol nem fürkészik, te honnan jöttél,
csak az a fontos, merre tartasz,
ahol galamb van, galamb meg bárány,
s nem jár körül az éhes farkas –
ott van igazi szabadság.

Ahol a másság él egymás mellett,
az erősebb a gyöngét védi,
ahol nemzedékről nemzedékre
maradhat éned a régi –
ott van igazi szabadság.

A szent szabadság nemes érték,
akik vágytak rá, mind elérték!
Ám bensőleg kell szabaddá válni,
– a félúton nem szabad megállni! –
akkor lesz igazi szabadság.

Ha élni tudnám e szabadságot,
megváltozna az egész élet:
másként látnám az egész világot,
benne magam, másokat, téged –
az lenne igazi szabadság.

Marosszentgyörgy, 2009. március 13.

Baricz Lajos marosszentgyörgyi plébános, többkötetes költő

The Reverend GEZA PALFY of Székelyudvarhely (Odorhei) spoke in his church on the observance of religious holidays, mentioning the fact that while in Hungary the regime tolerates these holy days, the Rumanian government does not. The very same day Rev. Palfy was arrested for "agitating against the government," taken away and delivered one week later to a hospital, where he died shortly. Though an autopsy report was never officially released, it is common knowledge that his liver and his kidneys were completely crushed and shattered due to the beatings he received while in custody.

DANCS RÓZSA

A REFORMÁCIÓ ÜNNEPÉN TORONTÓBAN

2011. október 31-án, a reformáció emléknapiján ünnepelte a torontói Első Magyar Református Egyház a Vaughan Rd-i templom birtokbavételének a 44. évfordulóját is. A kettős ünnepség díszvendége Dr. Pálhegyi Ferenc gyógypedagógus-főiskolai tanár-családgondozó-teológiai professzor volt. A prédikáció vezéregéje János evangéliuma 15: 12. verse: „Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogy én szeretlek titeket.”

A professzor úr beszédében kifejtette a három rétegű szeretet kérdését, gyakran humoros fordulatokkal bizonyítva, hogy mennyire fontos a parancs és a cselekvés, a belső szeretet kettősségének felismerése, átélése. Emberi esendőségünkben félelmeinken csak a hit ereje tud átsegíteni. Az Evangélium szerint az Úrjézus is elgyengült, a gecsemányi kertben rettegésében vércseppeket izzadt, de az Atya parancsára és Iránta való szeretetből végre hajtotta a hatalmas áldozatot a mi megmentésünkre.

Az ünnepi ebéd után Dr. Pálhegyi Ferenc A kommunikáció rejtelméi. Hány füle van az embernek? címmel tartott előadást, amit a hallgatóság nagy érdeklődéssel, gyakran derülve a humoros, de mindennapi életünkből nagyon ismerős példák hallatán.

A vetítéses előadásból kiderült, hogy egymás megértését elsősorban a lelkiráhangoltság irányítja. Egy üzenet közlésekor a partnerünk mit gondolhat? Az „első fül” azt fogja fel, hogy mit mond tulajdonképpen a társam? A második arra figyel, hogy milyen állapotban van a közlő? A harmadik, hogy milyennek tart engem? A negyediknek az a fontos, hogy mit kell tennem?

A harmonikus és egészséges házastársi kapcsolat alapja a kommunikáció, a dolgok meg- és kibeszélése. A professzor szerint a házasság legtöbbször úgy kezdődik, hogy az ember rátalál arra a társra, aki majd kielégíti a szükségleteit. A férfiaknak általában a szex fontos, de az is, hogy tiszteljék őket. Ezért olyan nőt igyekeznek feleségül venni, akitől megkapják a csodálatot. A nők inkább olyan férfihoz vonzódnak, aki mellett biztonságban érezhetik magukat. Az együttlakás során kiderül egy sereg hiba, az, hogy az illető nem olyan, mint amilyennek látszott. Ez majdnem szükségszerű, mert legtöbbször nem a valóságos embert ismerjük meg, hanem azt az álomképet látjuk benne, amit rávetítünk. Nincs tökéletes ember. Tehát meg kell ismernünk a valóságos embert, és el kell fogadnunk őt olyannak, amilyenek Isten teremtette. A párkeresés során, mielőtt kimondanánk az igent, azt kellene mérlegre tennie mindenkinek, hogy vállalható-e az illető egy életen át a hibáival együtt is. A házasság nagy kompromisszumokkal jár – szükség van elsősorban és mindenképp előtte az önzés feladására. Fel kell ismernünk, hogy én leszek több, ha adhatok. A Biblia egyik legszebb mondata az, hogy „nagyobb boldogság adni, mint kapni.” Ezt maga Jézus mondta ki.

Tehát nem addig kell küzdeni a párunkért, amíg össze nem házasodunk, a házasságért akkor kell igazán harcolnunk, amikor már benne vagyunk: az önzésünket kell legyőznünk, és gyakorolnunk kell a másikra figyelmet, szükségleteinek észrevezését és betöltését. Nem könnyű megérteni a másikat. Sokszor hangsúlyozta, hogy csodálatos szó az empátia. Ez nem csak érzelmi rezonanciát jelent, hanem azt, hogy megértem a másik embert úgy, hogy a helyzetébe illeszkedem. Az empátiát tanulni kell. Az énközpontúságból kilépve bele kell illeszkednünk a másik helyzetébe. A férfiaknak meg kell tanulniuk, hogy hogyan gondolkodnak a nők, és fordítva. Az empátia intellektuális teljesítmény is, nem csak érzelmi rezonancia. Azt, hogy hogyan értheti meg a férfi a női gondolkodást és fordítva, a professzor úr elmondott egy igaz történetet.

Egy házassággondozó héten történt, hogy külön férfi és női csoportok voltak. Ő is ott ült a férfi csoportban. Egyikük arra panaszkodott, hogy nem érti a felesége gondolkodását. „Nem gondolkodik normálisan” – mondta.

Erre egy másik férfi így válaszolt: „Gondolj arra, hogy Isten őt az oldalbordádból teremtette. Tehát az van meg benne, ami belőled hiányzik.” Amikor ráeszmélünk arra, hogy a másinak nem olyan az izlése és a gondolkodása, mint a miénk, akkor az idegesítő. De ha rájövünk, hogy kiegészít minket, és ezt el tudjuk fogadni, akkor mindkét fél gazdagabb lesz.

A Bibliában minden megtalálható, amire életünkben szükségünk van. Dr. Pálhegyi szerint a humanista pszichológiának és pedagógiának csak részben van igaza, mert az egész embert nem látja.

Végezetül elmondta, hogy „Az én életfilozófiám a Bibliában van, a pszichológia pedig segít jobban megérteni az embereket, magamat is.”

A sepsiszentgyörgyi születésű Dr. Pálhegyi Ferenc legújabb könyve Házunk népe

- A bibliai házassággondozás és gyermeknevelés körvonalai címmel jelent meg.

„Ez a könyv főleg azok számára készült, akiknek szívügyük a párkapcsolat, a házasság és a gyermeknevelés. Látva a szemlélet és a gyakorlat alakulását (nem fejlődését!) ezeken a területeken, az a meggyőződés szilárdult meg bennem, hogy népünk sorsa - jövője, fennmaradása - azon múlik, hogy megállíthatók-e a jelenleg megfigyelhető tendenciák. Egyre csökken az egymás iránti elköteleződés és felelősségvállalás az emberi kapcsolatokban, ezzel együtt növekszik a szabadosság és a felelősség elhárítása... A pszichológia a 20. század folyamán az emberi kapcsolatok sok fontos összefüggését tárta fel, de önmagában nem tartalmaz erkölcsi irányítást. Ebben a könyvben tehát a pszichológiai ismeret kristályosodik a bibliai üzenet köré, nem fordítva.”

HÁT ÉN IMMÁR KIT VÁLASSZAK?

Dr. Pálhegyi Ferenc "Keresztyén Házasság" c. könyvéből (Budapest., 1999)

Egy tréfás kedvű buszvezető vaknak álcázta magát: sötét szemüveget tett föl, fehér botot vett a kezébe, így ült le a végállomáson az egyik utas helyére. Amikor már majdnem megtelt a kocsis, elkiáltotta magát: „Hát senki sem indítja el ezt a buszt?” A vezetőüléshez tapogatózott, leült és begyújtotta a motort. Az emberek menekültek.

Fontos döntés: Ki legyen a párom (az „útitársam”)? De a legfontosabb kérdés ez: Ki vezeti az életemet?

A házasság is hosszú utazás, nem mindegy, hogy ki ül mellettem. De azért ennél is fontosabb, hogy ki ül a volánnál. Előzze meg a párválasztási döntést az élet legfontosabb döntése: Jézus Krisztus élet-„vezetővé” választása.

Ha ez megtörtént, még mindig kétféleképpen gondolkozhatasz:

„Túl világi” módon így: „A párválasztás teljesen az én dolgom, Isten se szóljon bele.” Ha valóban ezt mondd, alig hiszem, hogy az életfontosságú döntésed valóban megtörtént volna: nem Jézus, hanem te magad ülsz a volánnál.

A „túlvilági” gondolkodás így szól: „A házasságok az égben köttetnek.” (Miért nem méisz akkor máris oda?)

Ez az utóbbi nagyon kegyesen hangzik, de a Biblia erről nem szól.

Hogyan kapta meg Ádám a párját? → 1Móz 2,18-23
Ami vele történt, annak az a titka, hogy Isten jelenlétében élt, szoros kapcsolatban az Úrral. Akkor még nem rontotta meg Isten és ember kapcsolatát a bűn. Ebből következett az, hogy a megoldást Istenre bízta; Isten biztatására keresésre indult; Évában felismerte a hozzá hasonló emberi lényt.

A párválasztás útja a hívő ember számára ma is ez: Istenre bízni, az Ő indítására keresni, és felismerni, akit Ő adott.

1. Istenre bízta

Tudnom kell: Isten ismer engem, jól tudja, hogy mire van szükségem, hiszen Ő maga mondta: „Nem jó az embernek egyedül...” A problémámat Ő akarja megoldani.

Az Ő dolga: hogyan oldja meg: hogy házasságban vagy házasság nélkül akar-e megáldani.

Bíznom kell benne, mert Ő teljes és gazdag életet akar adni. Nem a házassághoz kell ragaszkodnom, hanem Őhozzá – ez az első lépés.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy tétlenül kell ülnöm, hiszen:

2. Ádám keresésre indult

Isten útmutatása szerint keresett. Sokáig nem talált hozzá illő társat. Ismerkedett az állatokkal, volt köztük „Pintyőke”, „Cicuska”, „Macika”, „Bocika”, de ezek nem illettek hozzá.

3. Felismerte, akit Isten adott

A felismerésnek két fontos mozzanata van:

a) Ez éppen olyan emberi lény, mint én.

„Ez most már csontomból való csont, testemből való test.”

Fontos, hogy magadhoz hasonló embert láss a párodban, NEM simogatni való cicuskát, igavonó barmot, jövedelmező üzletet; NEM „anyapótléket” – aki „ölmeleget” ad és táplál, hiszen anyáddal voltál egy test, de ezentúl a pároddal felnőttként kell életközösséget vállalnod.

Illyés Gyula a feleségének írja:

„Nélküled mint az olló egy fele

– van árvább ennél?

suta a sorsom, hogy vágjak veled?

Mit kezdenék, ha nem szeretnél?”

b) *A párom Isten ajándéka számomra.*

Az ajándékozó mindig fontosabb, mint az ajándék. Az ajándékozó személye teszi különösen fontossá és kedvessé az ajándékot. Ádám Isten jól ismerte, Évát még alig. Azért tudta, hogy Éva jó ajándék, mert Isten adta őt, aki maximálisan megbízható és az ember javát akarja. Ha ezt a tényt felismered és az elkövetkező évek, évtizedek során ragaszkodsz ehhez a felismeréshez, segítségére lehet a hűségben és párod kellemetlen tulajdonságainak elfogadásában. Hiszen a kellemetlen is lehet hasznos, javadra való, ha Istentől fogadod el azt.

Tudta Isten már előre, hogy kit ad Ádámnak feleségül? Természetesen. De Ádámnak keresnie kellett. Az „altatás” csak a végén következett.

Tudja Isten, hogy kit szánt neked házastársul? Természetesen. De valószínűleg te sem úszod meg keresés nélkül. Hiszen Isten azt is tudja, hogy jobban megbecsülöd azt, akiért megküzdöttél, mint az eltátott szájba röpülő sült galambot.

Sokan úgy vélik: arra való a szerelem, hogy két fiatalt egymáshoz vezessen. Én is azt hiszem, hogy a szerelem szép, mégsem tanácsolom, hogy egyszerűen „hallgass a szívedre”. A „szív” sok-sok embert becsapott már. A próféta szerint „csalárdabb mindennél” (Jer 17,9). Pszichológusként azt mondhatom a szerelemtől, hogy az „tudatbeszűkülés” sok „projekcióval”, ami megnehezíti, hogy a valóságot lássa az ember.

Előbb dönts józanul, azután légy szerelmes. Nem csak autót, életet is csak józanul lehet eredményesen vezetni. A Biblia sokszor nyomatékosan figyelmeztet a józanságra. Pál apostol a házasságról szóló tanítást ezzel a mondattal vezeti be: „Ne részegedjete meg... hanem teljete meg Lélekkel” (Ef 5,18). Isten Lelkéről pedig azt írja máshol, hogy „erőnek, szeretetnek és józanságnak a Lelke” (2Tim 1,7).

Vannak keresztyének, akik „igei vezetés” útján remélnék rátalálni a párjukra. Isten ígéje természetesen vezeti az engedelmes hívő embert, „ösvényének világossága” (Zsolt 119,105). De érdemes tudni, hogy ennek napjainkban

gyakorolt néhány formája az apostoli korban ismeretlen volt (nem is volt senkinek saját tulajdonában lévő, saját Bibliája), a „felnyitom, rábökök” vagy az „igekosárból” való ige-húzás inkább nevezhető pogány szokásnak, mint a keresztyén kegyesség megnyilvánulásának. „Igét kaptam” – mondják néhányan, hogy párválasztási döntésüket igazolják ezzel. Isten áldása legyen rajtuk. Valóban vannak köztük olyanok, akiknek házasságán Isten áldása van. De ha valaki nem „kapott” igét, ez nem jelenti azt, hogy döntése nem volt helyes. Szívünk sajnos még bibliaolvasás közben is becsaphat, ha rá figyelünk és nem a józan Szentlélekre.

Pogány szemléletet tükröz legtöbbször a jelképes is („Uram, ha holnap piros sapkát vesz fel, akkor ő az”) – annak ellenére, hogy van rá bibliai „minta”. Jusson eszünkbe ez a bibliai figyelmeztetés: „Ne kísérsd az Urat, a te Istenedet!” (Mt 4,7)

„De hiszen – hallom az ellenkezést – Ábrahám szolgálja is jelt kért, hogy megtudja: valóban Rebekát szánta-e Isten Izsáknak feleségül.”

Azt hiszem: ez a történet mégsem lehet számunkra párválasztási minta. Ha mindenben követni akarnád ezt a mintát, akkor: te bele se szólhatnál a párod kiválasztásába, nem találkozhatnál vele az esküvőig, messzi idegenből kellene asszonyt hozni neked.

Egyébként Rebekát azért hozták Izsáknak olyan messziről, hogy az Isten népéhez tartozó Izsáknak a felesége ne kánaánita pogány legyen, hanem istenfélő rokon. Ennek a ténynek ma érvényes üzenete: keresztyén embernek keresztyén legyen a párja is. Amit azonban valóban követni lehet ebből a történetből, azaz, hogy az egész folyamat végig imádság kíséri. A lényeges pont tehát itt is ugyanaz, mint Ádám esetében: Isten jelenlétében élni, szoros kapcsolatban vele.

Még mindig nyitva marad a kérdés: ha nem „igét kaptam” alapon és nem jelképes útján, akkor hogyan tudhatom meg: ki legyen a párom?

Lapozd fel Róma 12,1-2-t!

„... szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul... és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, h ogy megtudjátok: mi az Isten akarata...”

Eszerint három előfeltétele van annak, hogy megtudjuk Isten akaratát – nemcsak a párválasztásban, hanem életünk minden döntésében: odaszánt élet, szakítás a világi értékrenddel, megújult gondolkodás.

1. *Elengedhetetlen, hogy ugyanaz legyen az útirányunk;* a keskeny úton az Élet felé... Ha választottad nem ebbe az irányba halad, ne ringasd magad abban az illúzióban, hogy majd te „megtéríted”. A rohadt alma teszi tönkre az egészségeset, nem fordítva.

2. *Vállalnod kell pároddal a közös igát.* Ne legyetek a hitetlenekkel felemás igában!” (2Kor 6,14)

(Latinul, a Római Birodalom hivatalos nyelvén, „coniugium” = iga, házasság)

Tudtok-e együtt imádkozni, Bibliát olvasni, Isten országáról beszélgetni, együtt szolgálni?

3. *Hozzát illő legyen.*

Nem a hasonmásodra van szükséged, hanem olyanra, aki harmonizál veled. Walter Nitsche írja: hentesmesterrel nehezen harmonizál vegetáriánus nő. Összeilletek-e érdeklődésben, műveltségben, életcélban?

Tökéletes összeállítás persze nincs, mindenképpen csiszolódni kell egymáshoz.

4. *Ei kell döntened: végig és minden körülmények között vállalod-e a párodat*(betegen is; akkor is, ha kettétörök a karrierje, ha tönkremegy anyagilag stb.). A libegőből menet közben nem lehet kiszállni. A házasságról azt gondolják egyesek, hogy menet közben is ki lehet ugrani belőle nyaktörés nélkül. Az ilyeneknek városligeti körhinta való, de az nem visz föl a csúcsra.

Így dönteni természetesen csak az tud, aki a párját Istentől fogadja el... (Folytatjuk a következő számunkban)

Mesefigurákat akar a gyermeke szobájába?

**Hangulatosabb konyháról, meghittebb
fürdőszobáról álmodik?**

Modernizálni szeretné lakását?

Hívja Simona Bergát!

416 503 0406

**Beszél magyarul is ez a tehetséges lett
anyanyelvű művész!**

Simona Berga is your reference artist
to transform your house into an Art Piece.

For all kinds of artistic painting, faux-finishes, glaze, trompe l'Oeil, furniture, private or professional. Also you can visit her framed artwork gallery in Toronto and meet her.

Contact Simona at 416 503 0406
or via email at simona@artdumonde.ca

www.artdumonde.ca

FALUDY GYÖRGY

ÓDA A MAGYAR NYELVHEZ

Most, hogy szobámban ér az est setétje
te jutsz eszembe, Szent Gellért cselédje
s ajkad, melyről az esti fák alól
először szólt az ének magyarul.
Arcod mongol emléke rég ködös
de titkunk itt e földön még közös
s a te dalod kísér utamra fájón
messze e tájon.

Magyar nyelv! Vándorutamon kísérőm
sértett gögömben értőm és kísértőm
te hangolás barangoló kalandom
te zengő és borongó hang a lanton
bőröm, bérem, bírám borom, míg bírom
és soraimmal sorson túl a síron,
kurjongó kedv, komisz közöny, konok gyász:
mennyei poggyász.

Magyar szó! Múltam és jövődő sorom
Népek közt sorom és mindegyik sorom,
Házam-hazám lovacsám, csengős szánom
és a dal a számon, mit kérnek majd számon
nincs vasvérttem, páncélom, mellvasom,
de Berzsenyivel zeng a mellkasom
s nem bír le ellenség, rangomba törvén,
sem haditörvény.

Jöhetsz reám méreggel, törrel, ékkel,
de én itt állok az ikes igékkal.
Árkon-bokron kergethatsz hét világnak:
a hangutánzó szók utánam szállnak,
mint sustorgó füzesbe font utak
felett alkonykor krugató ludak
s minden szavamban százszor látom orcád,
bús Magyarországon.

Kihalt gyökök: tőzeggel súlyos rétek
ahol a fák, mint holt igék kiégték.
Ős szók: a szemhatárról századok
ködéből még derengő nádasok,
gyepűs vápákon elhullt katonák,
ti bíbicek, bölények, battonyák.
miket vadásztak vén csilleyhajókról
s lápos aszókon.

Magas hangok: szöcskék és tücskök rétje,
mély hangok: alkony violasötétje,
káromlások veszélytő vadona,
mondatszerkesztés pogány pagonya,
kötszók: sok-sok illanó fodor,
s hangsúly, te vidám, hangsúly te komor
lelkünk dolmánya, szőttesen, világszép
búzavirágkék.

Múlt T-je: történelmünk varjúsárnya,
karók, keresztek és bitófák árnya.
Melléknevek, gazdag virágbarázdák,
Busák, buják, burjánzó és garázdák,
S ti, mellérendelt, kurta mondatok
mint paprika, ha füzérben vereslőn
lóg az ereszről.

Ragok: szegények szurtos****emői,
kapaszkodtok s nem tudtok nagyra nőni.
És E-betűk serege: fekete
mezőn zsellérek koldus menete.
s ti kongó-bongó helyhatározók,
kukoricásban jó irányt hozók,
ban-ben-bim-bam: toronyból messzehangzó
könnyű harangszó.

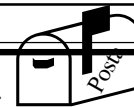
Jelentőmód. Az aszály mindörökre
ráült a magyar, repedt rögökre.
Magánhanzó illeszkedés! Kaján
törvénykönyvvé Werbőczy gyúrt talán?
Mi vagy? Fülledt ötödfél százada
robotja tört paraszt alázata,
vagy összhangunk, mely boldogult utakra
messze mutatna?

És főnevek, ti szikárok és szépek
ti birtokos ragokkal úri népek,
országvesztők, önteltek és hitványak
s ti elsikkadt, felőrölt állítmányok,
megölt, vagy messze bujdosó fiak,
Hajnóczyk, Dózsák, meg Károlyiak,
ó jaj nekünk, mi történt ennyi lánggal
és a hazánkkal?

Parasztok nyelve, nem urak latinja
nem grófok rangja, de jobbagyok kínja,
magyar nyelv! fergegben álló fácska,
hajlongasz szélcibáltan, megalázva-
s ki fog-e tövised lombbal hajtani?
Arcunkat rejtő Veronika-kendő
és a jövődő.

Magyar nyelv! Sarjadsz és egy vagy velünk
és forró, mint forrongó szellemünk.
Nem teljesült vágy, de égő ígéret,
Közös jövő és felzengő ítélet,
nem hús palackok tiszta ó-bora,
nem billentyűre járó zongora,
de erjedő mustkőnyeinben úszó
tárogatószó.

(Párizs, 1940 május)

KÁNYÁDI SÁNDOR

FENYŐMESE

Élt a Hargita oldalában egy magányos fenyő. Senki sem lakott a közelében. Az erdő, de még a legkisebb bokor is olyan messze volt tőle, hogy még a kiáltását sem hallották volna meg, nemhogy a sóhajtásait. Ezért aztán nem is kiáltozott, nem is sóhajtozott. Még a nyári viharok, villámok s a farkasordító telek idején sem. Pedig annyit sanyargatták, hogy az még embernek is sok volna.

Elfásult egészen a nagy egyedülvalóságban. Egyetlen öröme volt, ha nyaranta egy-egy arra legelésző juhnyáj bújta meg az árnyékát, a nagy melegben. Vagy éppen maga a juhász heveredett alája furulyázgatni, tarisznyát bontani. Olyankor még sóhajtott is egyet-egyét, inkább csak figyelmességből, a szép nótáért, s hogy az árnyékot a sóhajával frissebbé tegye.

Hanem a nyáron olyat ért, amelyet még soha. Vidám kirándulók, egy egész iskola telepedett alája. Azóta nincs nyugta a fenyőnek. Egyre sóhajtozik, s mindegyre le-letekint a völgy felé, amerre a kirándulók alóla elvonultak. S mint valami kincseket, nézi az alatta maradt üres konzervdobozokat.

- Mit nem adnék, ha még egyszer közöttük állhatnék - sóhajtotta el bánatát egy véletlenül reáerőpönt rigónak.

A rigó egyet-kettőt füttyentett köszönetképpen, aztán tovaszállt arra, amerre a kirándulóknak nyoma veszett.

Hogy mit intézhetett a kis rigó, mit nem, nem tudhatjuk.

Jöttek az őszi ködök, esők, havas esők. A fenyő, ha lehetett, még inkább magába fásult. A szelek még a konzervdobozokat, utolsó emlékeit is ellopkodták. Már a földre se nézett többet. Akárhogy tépdesték a viharok, aludt. Már arról se vett tudomást, hogy hatalmas havával megjött a tél. Tőle jöhetett is, mehetett is.

De egyszer csak megrázta magát. Azt hitte, álmodik. Pedig nem álmodott. Hatalmas zsvajra, énekszóra ébredt. Egy nagy udvaron találta magát. Minden ága fel volt cicomázva, és minden megmaradt tobozába, mintha egy-egy csillag költözött volna.

Azóta is ott áll az iskola udvarán. Bánja is ő, hogy az ünnep, a vigalom teltével ágait lecsapdosták. Lomb helyett szárnya nőtt.

Zászló csattog-lobog rajta, s vidám énekszó köszönti minden reggel.

OLVASÓINK, BARÁTAINK ÍRTÁK

Tisztelt Főszerkesztő Asszony!

Köszönöm (szerkesztői szemmel nézve is) színvonalas, tartalmas lapjuk őszi számát, nagy élvezettel olvastam, különösen Juhász Imre írását találtam nagyon tanulságosnak. Örülnék, ha a jövőben is megkaphatnám a Kalejdoszokóp .pdf változatát.

Üdvözlettel: *Szenyán Erzsébet műfordító, szerkesztő*

Kedves Dancs Rózsa!

Köszönettel megkaptam a folyóirat őszi számát. Raffay Ernő professzor úr az egyetemünk professzora és rektorhelyettes volt hosszú éveken át.

A folyóirat szép, tartalmas munka, melyhez ezúton is szívből gratulálok! Köszönettel, szeretettel:

Pongrácz Márta, Károli Gáspár Református Egyetem

Kedves Rózsa! Nagyon köszönöm, hogy mindég megemlékezel rólam. Most nemrég voltam Bécsben a "Kalákánál", könyveim bemutatóján. Nagyon érdekes volt, és Rólad nagyon szépen emlékeztek meg. Olvastam ottani írásaidat is. Rettenetes a széthúzás a magyarok között, nem csak az emigrációban, hanem otthon is. Hogy megmaradjunk, olyan emberekre van szükség, mint te, aki olyan lélekhez közelien írsz. Isten segítsen munkádban.

Sok szeretettel üdvözlő: *Nádasdy Borcsi*

Kedves Dancs Rózsa!

Nagyon szép a lapjuk, örömmel olvastuk. Mi szívesen küldenénk Önöknek 2 filmünkről információt, hátha van arrafelé érdeklődés egy vetítés vagy DVD-vásárlás irányában. Az egyik film A Herceg című Dr. Esterházy Pál életéről és szenvedéseiről szól. Ő volt a Mindszenty-per másik fővádoltja és 15 év fegyházát kapott. A másik film *A Nap belülről* süt címmel Esterházy Pálné Ottrubay Melinda primabalerina életéről szól. Kettejük élete 1946-ban fonódott össze, de Ottrubay Melinda saját élete is a magyar balett 1945 előtti nagyságát mutatja.

Honlapunk: www.asterfilm.com a produkciók menüpont alatt.

Szívélyes üdvözlettel:

Katona Zsuzsa

Nyeste Péter

Aster Film

KALEIDOSCOPE PUBLISHING

AZ ÖN ÉLETE IS TÖRTÉNELEM! MESÉLJE EL UNOKÁINAK IS!
KÖNYVÉT MI KIADJUK MAGYARUL, ANGOLUL VAGY KÉT NYELVEN.

KÉZIRATÁNAK FORDÍTÁSÁT VÁLLALJUK.

Tel.: 416 491 4631; E-mail: rosacae@hotmail.com

TÁMOGASSA A MAGYAR MŰVÉSZETET!

A Szervátiusz Alapítványt Szervátiusz Tibor szobrászművész alapította édesapja, Szervátiusz Jenő születésének 100. évfordulójára.

Együttal létrehozta a Szervátiusz Jenő díjat, azzal a céllal, hogy ráirányítsa a figyelmet a Kárpát-medencében születő magyar művészetre.

A díjat a kuratórium évente adja át olyan képzőművészeknek, akik a nemzeti kultúra gyökereit felmutató, magas színvonalú művészetet hoznak létre.

A formakultúra ugyanis - a nyelv mellett - a legfontosabb identitás -megtartó erő egy nemzet életében: megmaradásuk záloga. Két éve, felváltva művészettörténész, illetve újságíró is kap alternatív Szervátiusz Jenő díjat.

Számlaszám: HU02 10300002-20609254-00003285

Szervátiusz Tiborné kuratóriumi elnök
Tel.: 06/20-338-9278

e-mail: alapitvany@szervatiusz.hu

**„A PÉNZ NEM MINDEN,
DE JÓ HA VAN”**

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segítünk Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonságga megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™

Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)

Fax: 905-333-3559

e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com

www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

Cristal Opticians

Bring in your eyeglass prescription and you get free single vision plastic lenses when you purchase your frames from one of the thousands in our great selection. "Limited time offer. Some restrictions apply."

Catherine Szabó, Optician

Beszélek magyarul

Kedvezményes árak minden szemüvegre

Eye Exams Available

2643 Yonge Street, Toronto, Ontario, tel.: 416 222 8146

\$90
off one pair

\$180
off two pairs

**TORONTO
OPERA
THEATRE
TOT**

www.torontoopera.com

Under the Honorary Patronage of
His Excellency László Pordány, Ambassador of Hungary
*Kálmán's masterpiece ... romance, comedy and fun ...
ladies of the cabaret, stagedoor johnnies*

THE

*Makes a
Wonderful Gift!*

Gypsy PRINCESS

(CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ) by **Imre Kálmán**

**NEW YEAR'S EVE
GYPSY FANTASY!**
Saturday, December 31st
• Reception and 3-course Dinner
at the HotHouse Café
• Champagne Party with Dancing
to Jossy and the Band
Reserve early!
Call 416-366-7723

Derek Bate, Conductor
Guillermo Silva-Marin, Stage Director

Lara Ciekiewicz

Elizabeth Beeler

Keith Klassen

Ian Simpson

Media Sponsors:
Deutsche Presse
MZ Media

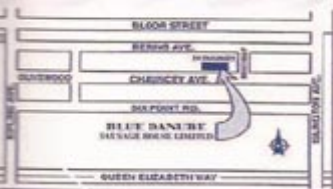
Dec. 28, 30, 31 & Jan. 4, 6, 7 at 8 pm and Jan. 8 at 2 pm

St. LAWRENCE CENTRE FOR THE ARTS 416-366-7723 1-800-708-6754 www.stlc.com

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárúk
Finom házi sütemények
Magyar árúk bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

MEGJELENT
DANCS RÓZSA

VADDISZNÓK TÖRTÉK A
TÖRÖKBÚZÁT c. könyve
második, bővített kiadása
a Kairosz Kiadó gondozásában
Megvásárolható a szerzőnél
Tel.: 416 491 4631
Email: rosacac@hotmail.com
Papírkötésű: \$20 + postai költség
Keménykötésű új kiadás:
\$30 + postai költség

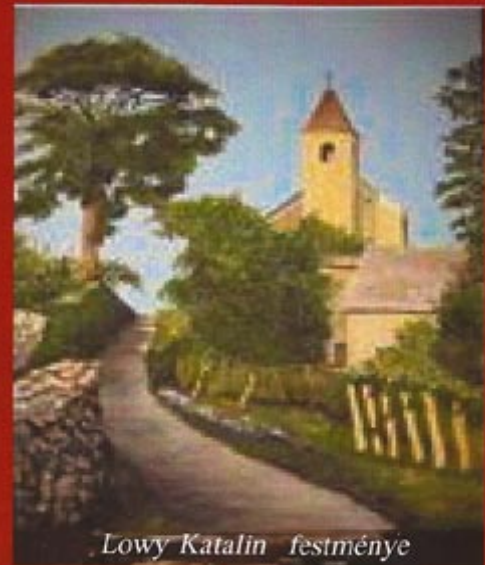
IDÉN 11 ÉVES A HUVAC!

KANADAI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK EGYESÜLETE
HUNGARIAN VISUAL ARTISTS OF CANADA

NEGYVEN MAGYAR
SZÁRMAZÁSÚ
KÉPZŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSAINKON
AZ ALKOTÁSOK
MEGVÁSÁROLHATÓK

TÁMOGASSÁK
MŰVÉSZEINKET!

Lowy Katalin festménye

ALKOTÁSAINK MEGTEKINTHETŐK AZ ÉVENTE RENDEZETT
SZÁMOS KIÁLLÍTÁSON

BŐVEBB FELVILÁGOSÍTÁS: HORTHY NÁNDOR ELNÖK: 416-485-1027
MAJTHÉNYI BARBARA TITKÁR: 416-281-8714
e-mail: info@huvac.ca

delta optical

A uniquely irresistible optical shoppe, which will facilitate the latest in fashionable eyewear and also provide impeccable functionality with maximum comfort.

Collections like: Theo, Beausoleil, Gold & wood, Lindberg, Face a Face, IC! Berlin, Maui Jim and more

Toronto ON Fairview Mall

tel.: 416.491.1115 - 1800 Sheppard Ave. E., M2J 5A7
fax.: 416.491.1146

Richmond Hill ON Hillcrest Mall

tel.: 905.883.1144; 9350 Yonge St. L4C 5G2
fax.: 905.883.1148

Mississauga ON Square One Mall

tel.: 905.896.4030; 100 City Centre Dr., L5B 2C9
fax.: 905.896.4031

Oakville ON

The Shoppes of the Towne Square

tel.: 905.338.3900; Unit 3, 210 Lakeshore R. E., L6J 1H8
fax.: 905.338.8054

A változás szépsége:
Légy szebb, de légy Temagad!

Become more beautiful!

**fiatalodjon Velünk
10 évet az ünnepekre!**

LÉZER KLINIKA

MEDICAL LASER CLINIC

DR. DUNCA M. ZOLTÁN

**New!! Homeopathy-Herbal
Medicine**

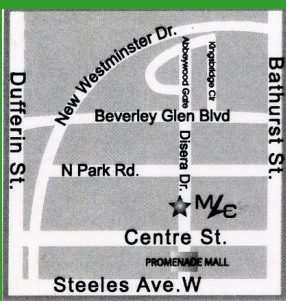
BIZTOSÍTÓ ÁLTAL FEDEZETT ÚJ SZOLGÁLTATÁSOK
AKUPUNKTÚRA, MASSZÁZS (RMT), REIKI,
REFLEXOLÓGIA, TUNA ÉS QUIGONG KEZELÉSEK!

- ◆ UNWANTED PERMANENT LAZER HAIR REMOVAL
- ◆ ACNE TREATMENT, SKIN REJUVENATION
- ◆ MICRODERMABRASION
- ◆ VASCULAR AND PIGMENTED LESIONS (AGE/SUN SPOTS), OSZTEOPATIA, GYÓGYHARISNYA, TALPBETÉTEK, RMT
- ◆ ALPHA-BETA PEELING (SWISS MED.)
- ◆ FACIAL LIFTING, SKIN TIGHTENING
- ◆ ROSACEA, VEINS, SCARS, STRETCH MARKS
- ◆ BOTOX - \$8/ EGYSÉG: 33% KEDVEZMÉNY
- ◆ RÁNCFELTÖLTŐ INJEKCIÓ: 2-t fizet, 3-t kap
- ◆ HOMEOPATHY, HERBALMEDICINE
- ◆ ACUPUNCTURE, MASSAGE THERAPY

ARTICELUITE & BODYCONTOURING

(ÚJ LÉZERES KEZELÉSI MÓDSZER)

**MINDEN KEZELÉST, KOZMETIKAI BEAVATKOZÁST
DR. DUNCA M. ZOLTÁN VÉGEZ VAGY AZ Ő
FELÜGYELETE ALATT VÉGEZÜNK**
Nyitvatartás - Program

HÉTFŐTŐL-SZERDÁIG: 9 -17;

Csütörtök: 10 -20;

PÉNTEK: 9 -18; SZOMBAT: 9 - 14

Vasárnap: előzetes időpontegyeztetéssel

ELSŐ VIZSGÁLAT INGYENES, SZEMÉLYRE SZÓLÓ;
KOMPLETT KEZELÉS ESETÉN ELSŐ KEZELÉSRE 50%-OS KEDVEZMÉNY